

MATEMATIKA ATROFİMİZDA

6
SINIF

**A.KUDRATOVA, H.FUZAILOVA,D.SAIDOVA, M.TUGULOVA,
G.UZAKOVA, O.BEGMATOVA**

MATEMATIKA ATROFIMIZDA

**Umumiy o'rta maktablarning
6-sinfi uchun topshiriqlar to'plami**

SAMARQAND – 2021

UO'K 51(076.1)

BBK 22.1

M 31

Matematikaatrofimizda (Umumiy o'rta maktablarning 6-sinfi uchun topshiriqlar to'plami). Samarqand, 2021-yil, 100 bet.

Mualliflar:

**A.Kudratova, H.Fuzailova, D.Saidova, M.Tugulova,
G.Uzakova, O.Begmatova**

Taqrizchilar:

Tashtemirova N.N. – A.Avloniy nomidagi Ilmiy-tadqiqot instituti kichik ilmiy xodimi.

Gafarova F.J. – Samarqand shahar 6-maktab oliy toifali "O'zbekiston xalq o'qituvchisi"

ISBN 978-9943-7832-8-7

© A.Kudratova, H.Fuzailova, D.Saidova, M.Tugulova, G.Uzakova, O.Begmatova
© "Fan bulog'i" nashriyoti

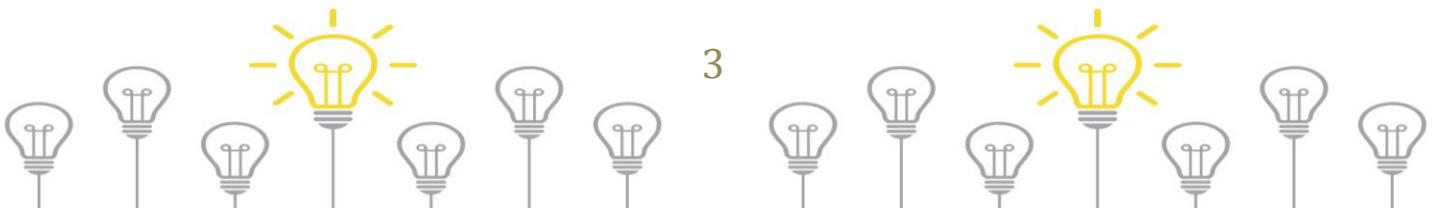
MATEMATIKA ATROFIMIZDA

Aziz o'quvchi!

Atrofingizga nazar tashlang. Sizni o'rab turgan olamda, har bir faoliyatingizda matematika ishtirok etishini ko'rasiz. Matematika darslarida olgan bilimlaringiz vaqt, uzunlik, yuza, hajm, masofa, o'lchashlar, ulush, foizlar, proporsional munosabatlar, daromad va xarajatlar bilan bog'liq hayotiy vaziyatlarda kerak bo'ladi.

Ushbu qo'lingizdagi kitobda matematikaning turli vaziyatlarda qo'llanilishiga oid topshiriqlar keltirilgan.Ularni tezlikda yechishga shoshilmang.Mulohaza yuriting, o'rtoqlaringiz bilan kichik tadqiqotlar o'tkazing hamda natijalarингизни muhokama qiling.

Topshiriqlarni bajarish bian chegaralanib qolmang, vaziyatlar bilan bog'liq turli jarayonlarni tahlil qiling.Shunda siz, matematikaning naqadar jozibadorligi va kerakligini his qilasiz.

MATEMATIKA ATROFIMIZDA

MATEMATIKA HAQIDAGI FIKRLARDAN

Aql tarozisida tortib ko'rilmagan har qanday bilim asossizdir.

Abu Ali ibn Sino

Riyoziyot g'oyat bir yuksak fanki, unda bir olam mo'jiza yotadi.

Mirzo Ulug'bek

Aljabr va al-muqobala fani - shunday qoidalar haqidagi fanki, bular yordamida ko'plab noma'lum sonlarni ularga mos ma'lum sonlar orqali bilib oladilar.

Jamshid Al-Koshiy

Matematika fanlar ichidadir shoh,
Uning sirlaridan bo'lingiz ogoh.

T.N.Qori Niyoziy

Kuchli aqlga ega bo'lish yetarli emas, eng muhimi - uni yaxshi ishlatabilishdir.

Rene Dekart

Nimaiki qorong'i, shubhali va noto'g'ri bo'lib kelgan bo'lsa, matematika shularning hammasini aniq, to'g'ri va shubha tug'dirmaydigan qiladi.

M.V.Lomonosov

QULUPNAY

Tengdoshingiz Dildora juda qiziquvchan, mehmatkash, mакtabda ham faol va a'lochi qiz.

Dildoraning akasi chet el safaridan qulupnayning hosildor navidan 5 tup olib keldi va singlisiga "kichik tadbirkor" bo'lishni taklif qildi. Kichik tadbirkor sifatida Dildora qulupnay ko'chatrini ekishi, parvarish qilishi, sonini ko'paytirib, daromad qilishi kerak.

1-SAVOL

Bir mavsumda qulupnayning bir ko'chatidan to'rtta yangi ko'chat olish mumkin. Qulupnay ko'chatining hosildorlik davri ikki yil ekanligini hisobga olib, Dildora ko'chatlar sonini 200 taga yetkazish uchun qancha vaqt kerak bo'ladi?

MATEMATIKA ATROFIMIZDA

2-SAVOL

Kichik tadbirkor sifatida Dildora 3 yilda ko'chatlar sonini nechtaga yetkazadi?

3-SAVOL

Dildora daromadini ko'paytirish uchun nechanchi mavzumdan boshlab, 100 ta ko'chatni olib qolib, qolganini sotuvga chiqara oladi?

4-SAVOL

Ko'chatlarni sotuvga chiqargan birinchi mavsumda Dildora nechta ko'chat sotadi?

TUG'ILGAN KUN DASTURXONI

Azimjon muchal yoshiga to'lishi munosabati bilan do'stlarini mehmonga taklif qildi. Onasi va opasiga tug'ilgan kun dasturxonini tuzatishga yordam berdi.

1-SAVOL

Opasi olib kelingan mevalarni jadvalda berilgan shartlar asosida dasturxonga teng taqsimlashi uchun ko'pi bilan nechta meva soladigan idish olishi kerak?

Mevalar	Kilogram	1 kg da dona	Mevalarni taqsimlash shartlari
Olma	5	7-8	kamida 3 ta
Shaftoli	3	6-7	2 tadan ortiq emas
Qaroli	2	13-15	kamida 5 ta
Banan	3	3-4	ko'pi bilan 4 ta
Kivi	3	7-8	ko'pi bilan 3 ta

MATEMATIKA ATROFIMIZDA

2-SAVOL

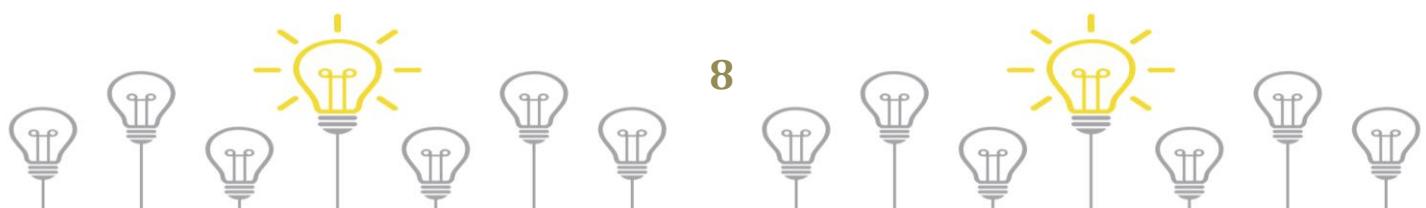

Tug'ilgan kunga 20 kishi taklif qilingan bo'lsa, Azimjon yaxshi ko'rib istemol qiladigan salat uchun opasi qancha mahsulot tayyorlashi kerak.

Fransuzcha salat (6 kishiga)	
Maxsulot	Miqdor (dona,g)
Mol go'sht	200g
Qizil lavlagi	150 g
Sabzili salat	150 g
Tuzlangan bodiring	2-3 dona
Somoncha shaklida qovurilgan kartoshka	150 g
Karam	150 g
Mayonez	200 g
Tuz	Ta'bga ko'ra

3-SAVOL

Azimjon o'qiydigan sinfda 17 nafar o'g'il bola va 18 nafar qiz bola o'qiydi. Tug'ilgan kuniga kelgan sinfdoshlarining kamida nechta qiz bola deb o'ylaysiz?

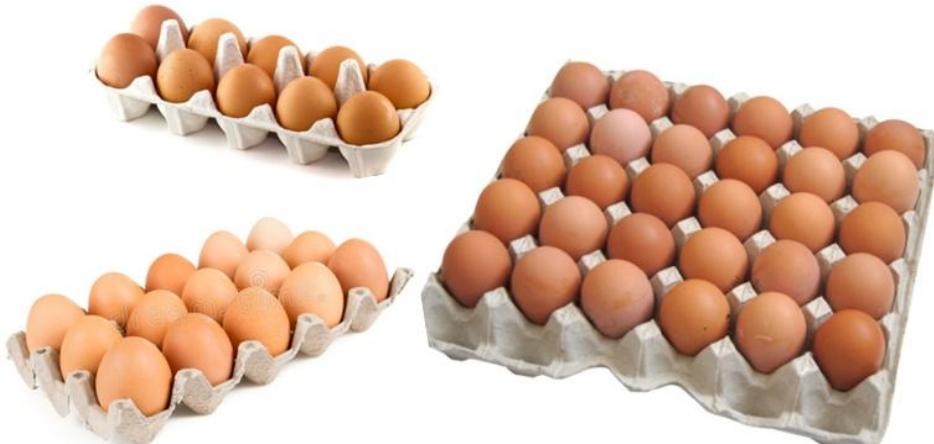

SUPERMARKET

Supermarketga fleykalarda tuxum olib kelindi. Menedjer ularni sotuvga teng miqdorda 5talik, 10talik, 15talik va 30talik o'ram qilib taqsimlash kerakligini aytdi.

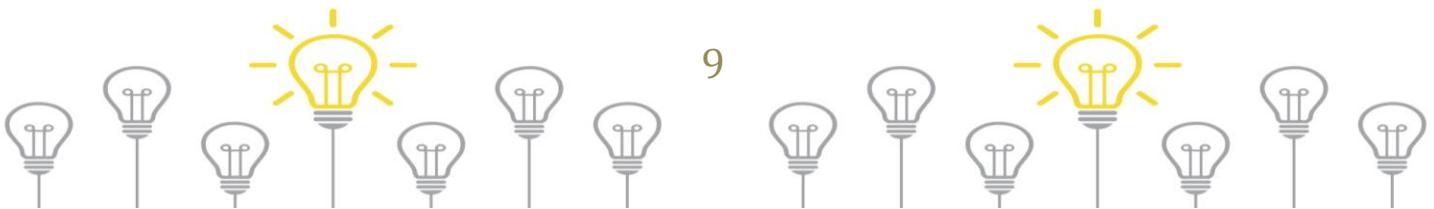
Bir ozdan so'ng menedjer Supermarketga keltirilgan maxsulotlarni qayd qilish daftariga 5 talik o'ramlar soni 10 ta ekanligini aniqlab, olib kelingan fleykalar sonini yozib qo'ydi.

1-SAVOL

Nima deb o'ylaysiz Supermarketga nechta fleykada tuxum olib keltingan?

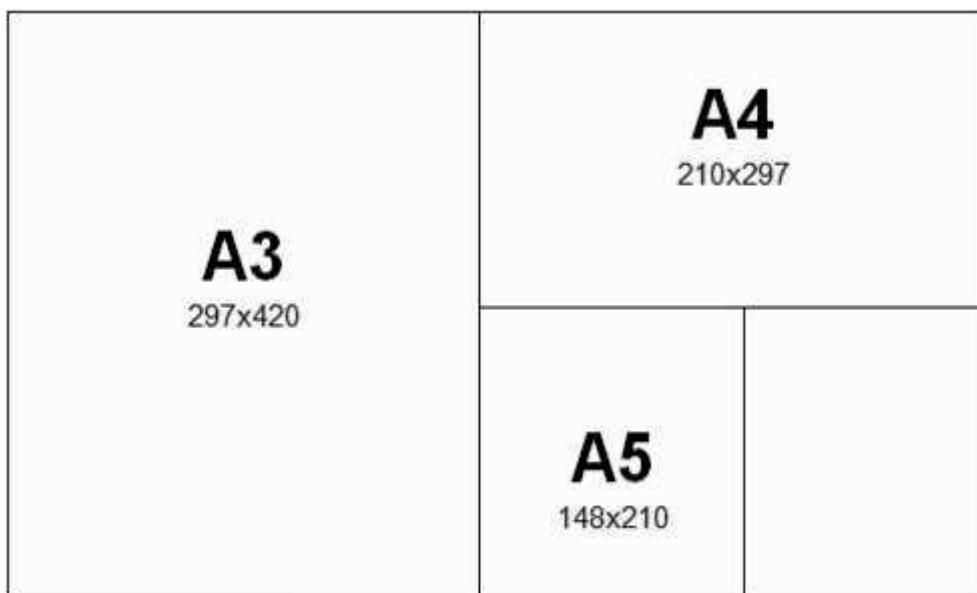
MATEMATIKA ATROFIMIZDA

KITOB

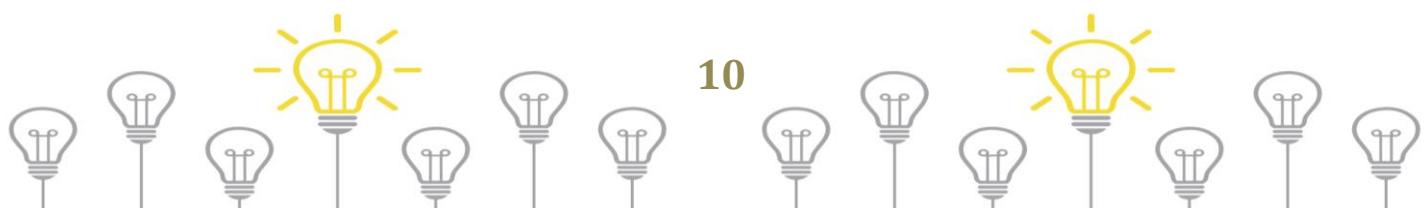
Keling birgalikda kitob nashr qilish jarayonida ishtirok qilaylik.

Sizga 148 betlik kitobni 100 nusxada chop qilish uchun A4 formatdagi oq qog'oz sotib olish topshirig'i berildi.

Idora ashyolari do'koniga borsangiz sizga quyidagi ma'lumotlar taqdim qilinadi.

Soni (dona)	Narxi (so'm)
50	5000
100	8000
500	30000

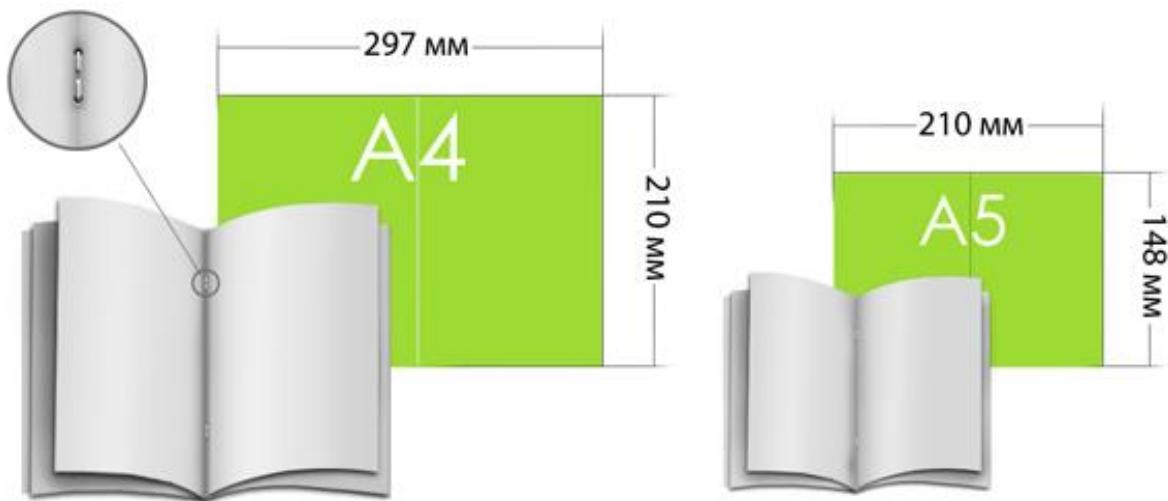

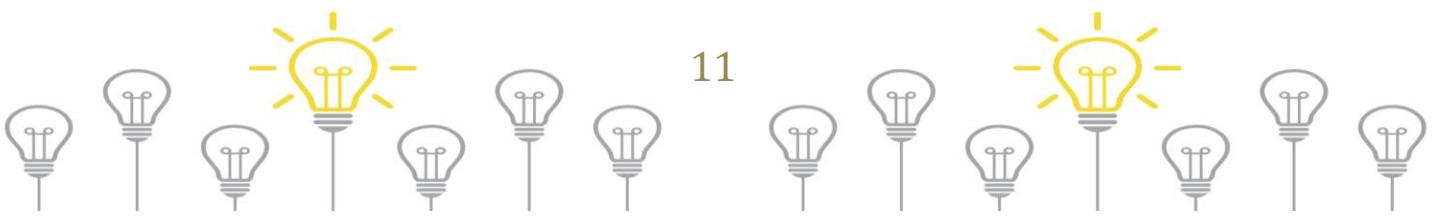
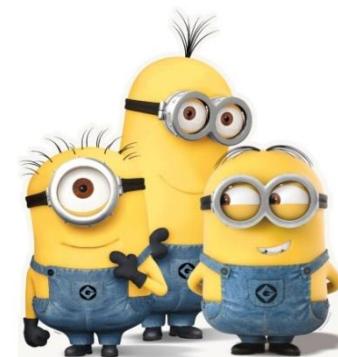
1-SAVOL

Kitobning o'lchami A5 formatga to'g'ri kelsa, buyurtmani bajarishingiz uchun nechta oq qog'oz sotib olishingiz kerak?

2-SAVOL

Taqdim etilgan narx asosida eng kam harajat qilish imkonini hisoblab chiqing. Fikringizni asoslab bering.

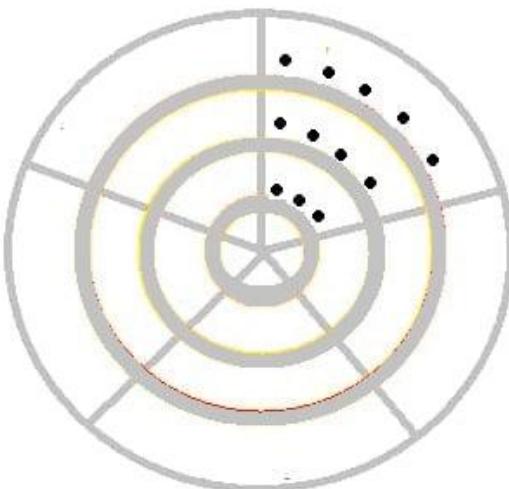

MATEMATIKA ATROFIMIZDA

GULZOR

Maktab hovlisida doira shaklidagi ikkita maydonchaga ekish uchun gullar olib kelindi.

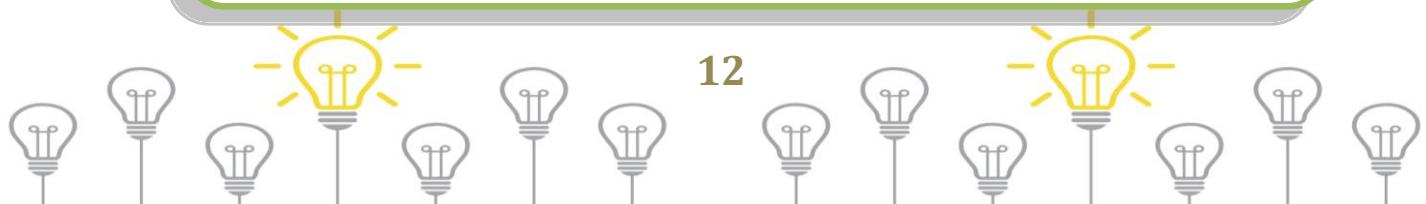

1-SAVOL

Gulzorga gullar to'liq ekilganini hisobga olib, 700 ta ko'chatni nechta gulzorga ekish mumkinligini ayting?

2-SAVOL

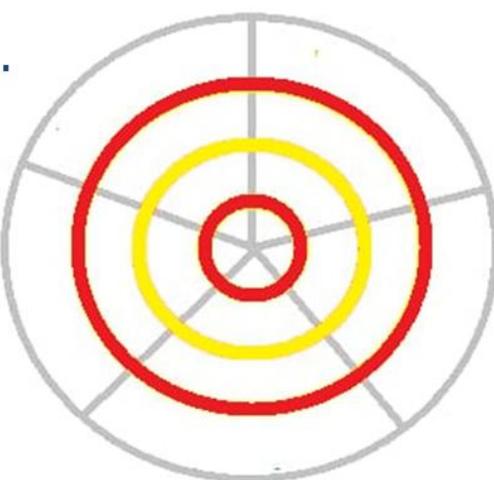
Agar gulzorlardagi gullar berilgan tartibdagi ketma-ketlikda ekilsa, aytingchi oxirgi gulzordagi gullar qaysi ketma-ketlikda ekiladi?

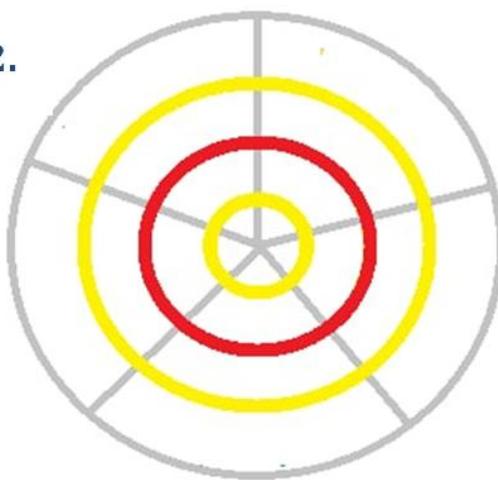

MATEMATIKA ATROFIMIZDA

1.

2.

	Ha	Yo'q
1-gulzor		
2-gulzor		

3-SAVOL

Oxirgi gulzorga gullar to'liq ekilishi uchun yana nechta gul keltirishi kerak deb hisoblaysiz?

4-SAVOL

Qizil gul narxi 2500 so'm, sariq gul narxi 2300 so'm bo'lsa, har bir rangdagi gul uchun qancha xarajat qilinadi?

MATEMATIKA ATROFIMIZDA

IKRA

Yoz mahsulotlarini qishga g‘amlash maqsadida siz har yili onalarингизга banka yopish jarayonlariga yordam berasiz.

Bozorda meva va poliz maxsulotlari chakana yoki ulgurji narxlarda sotiladi.

Chakana narx

- 1 kg pomidor – 2000 so‘m
- 1 kg baqlajon – 2000 so‘m
- 1 kg bulg‘or qalampiri – 2500 so‘m
- 1 dona sarimsoq – 2000 so‘m
- 1 bog` ko‘kat – 1500 so‘m

Ulgurji narx

- 1 kg pomidor – 1500 so‘m
(bir qutida 25-27 kg)
- 1 kg baqlajon – 1700 so‘m
(bir xaltada 21-22 kg)
- 1 kg bulg‘or qalampiri – 2200 so‘m
(bir xaltada 17-18 kg)

Ikra tayyorlash uchun kerakli mahsulotlar

15 kg pomidor, 10 kg baqlajon va bulg‘or qalampiri, 2-3 bosh sarimsoq piyoz , 2 bog‘lam ko‘kat.

1-SAVOL

Xarid qilingan umumiy masalliqning 1 kg 1 litrli bankaga yopilishini hisobga olsak, 50 kg massaliqdan ikra tayyorlashingiz uchun, siz xaridni qanday amalgalashirasiz? Asoslab bering.

2-SAVOL

Tayyorlangan massalliqni yuvilgan va sterillangan teng sondagi 1 litrli va 1,5 litrli bankalardan nechta yopishingiz mumkin?

3-SAVOL

Agar sizda ayni damda 35 ta qopqoq bo'lsa, ikrani qaysi bankalarga yopasiz? Mumkin bo'lgan barcha usullarni ko'sating.

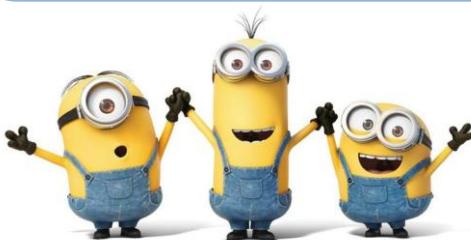

MATEMATIKA ATROFIMIZDA

BIZ IQTIDORLI AVLODMIZ

Nozima Telegramm kanalida o'tkazilayotgan "Biz iqtidorli avlodmiz" ko'rik - tanlovida ishtirok qilmoqda. Tanlov shartiga ko'ra u uch bosqichning har biridan kamida 125 ball yig'ishi kerak (1 ball 1 ovoz).

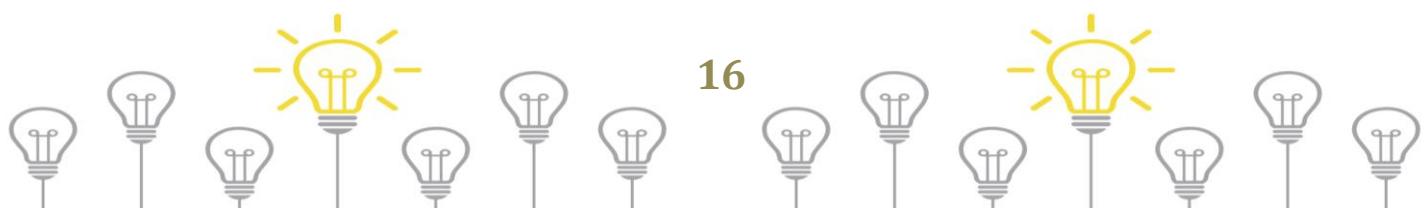
1-SAVOL

Sinfdoshlari Nozimadan necha ball yiqqanini so'raganlarida u "Yiqqan ballim 2 ga, 3 ga, 5 ga, 9 ga bo'linadigan 700 dan katta va 1000 dan kichik bo'lган son" deb javob berdi.

Aytingchi Nozima necha ball yiqqan bo'lishi mumkin?

2-SAVOL

Birinchi o'rinni olgan tengdoshi 817 ball to'plagan bolsa, Nozima necha ball farq bilan ikkinchi o'rinni egalladi?

IQTIDORLI BOLA

Alisher matematika faniga qiziqadi va shu fan bo'yicha doimiy ravishda olimpiadalarga qatnashib boradi.

U qatnashayotgan navbatdagi onlayn olimpiada shartiga ko'ra, ishtirokchilarga har bir to'g'ri javob uchun 10 ball beriladi, har bir noto'g'ri javob uchun esa umumiyl balldan 5 ball ayiriladi.

1-SAVOL

Agar Alisher taqdim etilgan 20 ta savoldan 155 ball to'plagan bo'lsa, u nechta savolga to'g'ri javob bergan deb hisoblaysiz?

2-SAVOL

Olimpiada natijalariga ko'ra birinchilikni olgan ishtirokchi 170 ball top'lagan. Agar Alisherning to'g'ri javoblari soni tengdoshidan bitta ko'p bo'lganda, u necha ball bilan ustunlik qilar edi?

MATEMATIKA ATROFIMIZDA

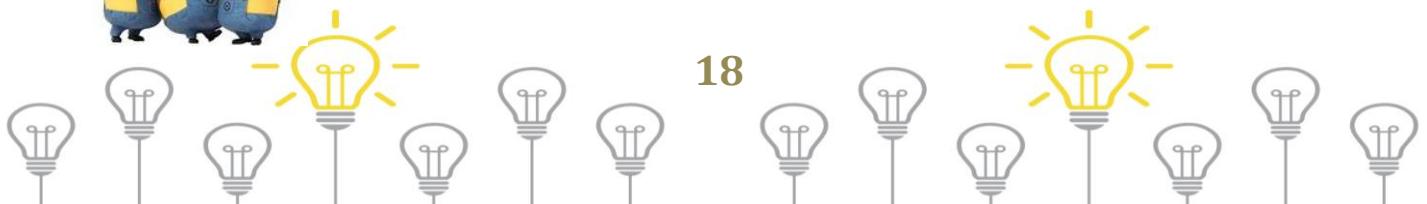
MAYIZ

Respublikamiz hududlarida ko‘pgina tadbirkorlar uzumchilik bilan shug‘ullanadilar. Asosiy daromadini mayizni eksport qilishdan olishadi.

1-SAVOL

Agar siz tadbirkor bo‘lsangiz va sizga xorijga eksport uchun 700 kg mayiz buyurtma berilsa, qancha uzum zaxira qilishingiz kerak bo‘ladi? Ma’lumki, uzumning – qismi mayiz bo‘ladi.

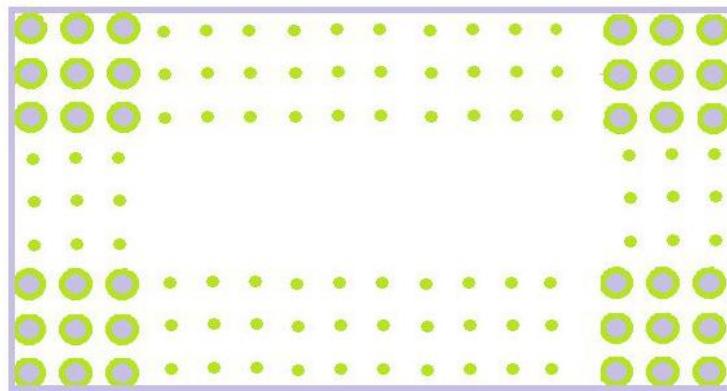

2-SAVOL

Uzumzor bo'yiga birinchi va oxirgi tup oralig'i 90 m bo'lgan to'g'ri to'rtburchak shaklidagi maydon. Ko'chatlar davlat standartiga ko'ra, 3×3 m masofada ekiladi va har bir tup o'rtacha 15 kg gacha hosil beradi.

Buyurtmani bajarishga kerak bo'ladigan uzum zaxirasini to'plash uchun siz qanday maydongagi uzumzorga ega bo'lishingiz kerak?

3-SAVOL

Quritilgan mayizning 60% yuqori sifatli, 30% o'rtacha sifatli, 10% past sifatli mayiz ekanligini inobatga olib, mahsulotni quyidagi narxda sota olasiz.

Shu mavsumda qancha daromad olishingizni hisoblab chiqing.

Yuqori sifatli	O'rtacha sifatli	Past sifatli
70000 so'm	35000-40000 so'm	15000-10000 so'm

MATEMATIKA ATROFIMIZDA

PALOV

Palov xalqimizning sevimli taomi hisoblanadi. Tadbirlarimiz, to'y marosimlarimiz va har qanday mehmondorchiliklarimiz palovsiz bo'lmaydi. Shu bois bo'lsa kerak, oshpazlar o'rtasida palov pishirish bo'yicha musobaqalar o'tkaziladi.

Palov tayyorlashda 1kg guruchga 1kg sabzi solinadi. Solinadigan guruchga nisbatan go'sht 2 marta kam, yog' 4 marta kam, piyoz esa 8 marta kam ishlatiladi.

1-SAVOL

Oshpazlar to'yga 20 kg guruchdan palov tayyorlash uchun masalliqlar ro'yxatini tuzishdi. Aytingchi sabzi, go'sht, yog' va piyozning har biridan necha kilogramm sotib olishi kerak bo'ladi?

2-SAVOL

Tadbirlarda oshpazlar osh pishiriladigan qozonlarni pudlarda o'lchashadi. 1 pud 16,38 kg bolsa, 1 pud osh tayyorlash uchun qancha masalliq kerak bo'ladi?

3-SAVOL

Rejalaشتirib ko'ringchi, agar 1 kg guruchdan tayyorlangan 2 tovoq osh 4 kishiga yetsa, 1 pud oshga necha kishini taklif qilasiz?

CHEGIRMALAR MAVSUMI

Chegirmalar mavsumida qator kiyim-kechak do'konlarida 5%, 10%, 20%, 30% chegirmalar e'lon qilindi.

Mahalliy mahsulotlar	30%-50%
Xorijiy mahsulotlar	5%-20%

Chegirma 30%

100 000 so'm

Chegirma 10%

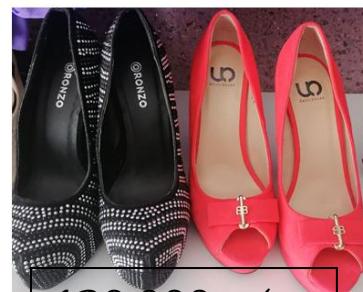
250 000 so'm

Chegirma 30%

80 000 so'm

Chegirma 15%

120 000 so'm

MATEMATIKA ATROFIMIZDA

Chegirma 35%

Chegirma 10%

Lola ko'ylak, sumka, poyafzal xarid qilish niyatida do'konlarni aylandi. O'ziga chegirmasi 30% bo'lgan ko'ylak, 15% poyafzal, 10% sumka tanladi.

1-SAVOL

Lola qanday mahsulotlar tanladi? (mahalliy yoki xorijiy)

Mahsulot	Mahalliy	Xorijiy
Ko'ylak		
Sumka		
Poyafzal		

MATEMATIKA ATROFIMIZDA

2-SAVOL

Lola necha soʻmlik xarid qildi?
Asoslab bering.

3-SAVOL

Agar Lola doʼkonga 1200000 soʼm bilan borgan boʼlsa, singlisiga yuqoridagi mahsulotlardan qaysilarini xarid qila oladi?

	Koʼylak	Poyafzal	Sumka
Mahalliy			
Xorijiy			

URUG'LARNING UNISHI

Ta'lrim olish jarayonida darsliklarimizdan hayotimizda kerak bo'ladigan juda ko'p ma'lumotlarga ega bo'lishimiz mumkin.

Keling biologiya darsligingizdagi quyidagi ma'lumot bilan tanishaylik.

Urug'lar biologik xossasiga ko'ra turli muddatda yetiladi va turli sharoitda unib chiqadi. Urug'ning unib chiqish xususiyati ba'zi o'simliklarda bir yil saqlansa, boshqalarida 10–100 yil ham saqlanishi mumkin.

Har bir urug'ning unib chiqishi uchun ma'lum sharoit zarur. Aks holda u unmaydi. Birinchi navbatda, ular ma'lum muddatli tinim davrini o'tishi zarur. Urug'lar suvni o'ziga shimmib olib, bo'rta boshlaydi va katta bosim ostida o'sadi. Ana shu bosim kuchi ostida urug'lar po'stini yorib yuboradi.

	qovun	+15°
	g'o'za	+12°
	pomidor	+10°
	makkajo'xori	+8°
	karam sholg'om sabzi	+5°
	bug'doy	+3°
	no'xat rediska	+2°
	beda javdar	+1°

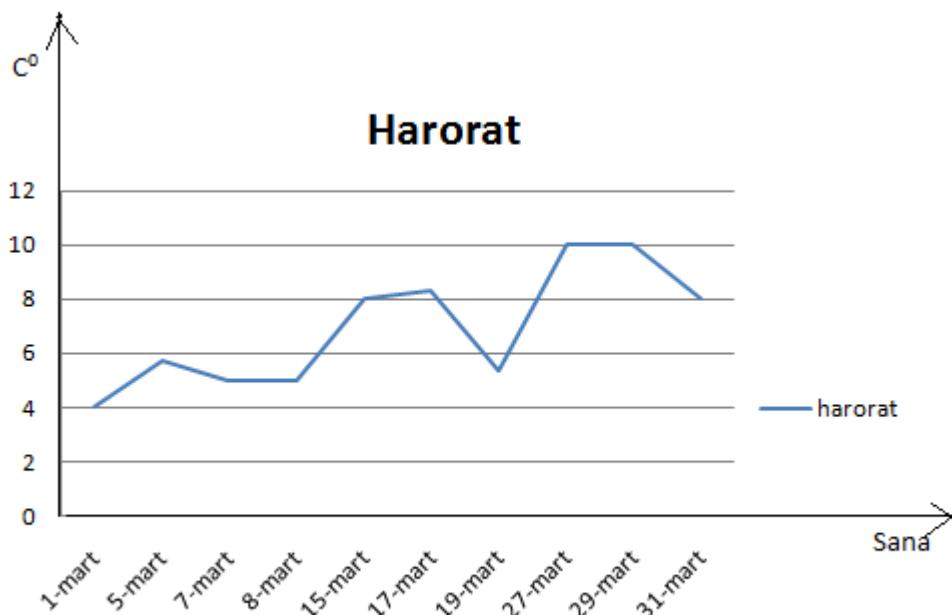
**Urug'lar unib chiqishi
uchun zarur harorat**

Demak, har bir urug'ning o'z unish davri va harorati bo'lar ekan.

MATEMATIKA ATROFIMIZDA

1-SAVOL

Shivit urug'ini mart oyi kunduzgi $+6^{\circ}\text{C}$ dan past bo'lмаган haroratда екиси тавсиya qилинади. Chizmada mart oyida havoning o'zgarish grafigi keltirilган.

Qaysi kunlari urug' sepish mumkin deb hisoblaysiz?

2-SAVOL

Agar martning birinchi kuni payshanbagaga to'g'ri kelgan bo'lsa, siz esa faqat dam olish kunlari ekish imkoniyatiga egasiz.Oyining qaysi kunida shivit urug'ini eka olasiz?

TIKUVCHI QIZ NOZIMA

Nazira opa nevarasi Nozima bilan uydagi to'planib qolgan bo'lak matolardan quroq ko'rpa cha va dasturxon tikishdi.

1-SAVOL

Agar siz ham Nozima buvisi bilan tikkан ko'rpa cha andozasi asosida 3 m li ko'rpa cha tikishni boshlasangiz nechta quroqdan foydalanasiz?

2-SAVOL

Andozadagi ko'rpa cha chetidagi hoshiyali qismi 10 cm bo'lsa, siz tikkан ko'rpa cha qanday yuzani egallaydi?

YOSH SHAXMATCHILAR MUSOBAQASI

Maktablar o'rtasiga o'tkazilgan an'anaviy "Yosh shaxmatchilar" musobaqasida 256 nafar o'quvchilar qatnashishdi.

Agar shaxmat musobaqalarini kuzatgan bo'lsangiz musobaqa qatnashchilari ikki kishilik guruhlarga bo'lingan holda ishtirok etishadi. Har bir bosqichda yutqazgan ishtirokchi musobaqani tark etadi. Keyingi bosqichlarda yana qayta guruhlar tuzilib musobaqa davom etadi.

1-SAVOL

Hisoblab ko'ringchi o'yin
nechta bosqichda bo'lib o'tdi?

2-SAVOL

O'yinning 4-bosqichida necha nafar o'quvchi
ishtirot etdi?

3-SAVOL

Aziz o'quvchi siz ushbu shaxmat musoboqada
qatnashib, g'olib bo'lishingiz uchun kamida necha nafar
ishtirotchi bilan o'ynashingiz kerak?

MATEMATIKA ATROFIMIZDA

CHUCHVARA

Barchamiz onamiz pishirgan taomlarni sevib istemol qilamiz. Shaxnozaning onasi pazanda, juda mazali ovqatlar pishiradi. Shaxnoza bu ishlarda onasiga yordam beradi.

Qo'shimcha mablag' topish maqsadida ular chuchvara tugib, do'konlarga topshirishadi.

1-SAVOL

Shaxnozaning onasi chuchvara uchun tayyorlagan zuvalani diametri 60 cm doira shaklida yoyib, undan o'lchamlari 5×5 cm bo'laklar kesib oladi.

Aytingchi, bitta zuvaladan nechta chuchvara tayyorlash mumkin?

2-SAVOL

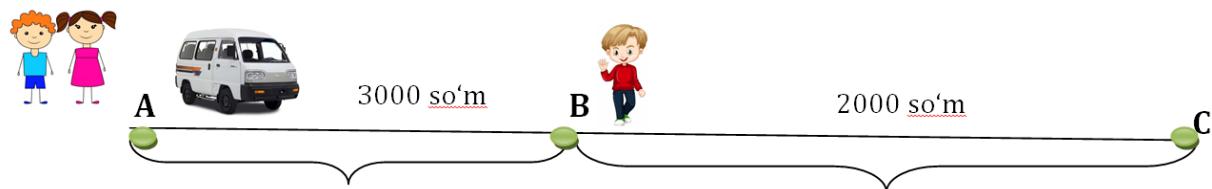
Ular yarim tayyor chuchvaralarni qadoqlarga 50 donadan joylashtirib, do'konlarga topshirishadi. Shaxnozalar 12 qadoq chuchvara topshirish uchun nechta zuvala yoyishlari lozim?

YO'L HAQI HISOBIDAGI JUMBOQ

Dugonam yo'lida kelayotib qiziq vaziyatga duch keldi.

A bekatda damas avtotransportiga dugonam va 1-yo'lovchi chiqdi;

B bekatda 1-yo'lovchi tushdi, 2-yo'lovchi chiqdi;

C bekatda 2-yo'lovchi va dugonam tushdi.

1-SAVOL

Jumboq B bekatda boshlandi, 1-yo'lovchi yo'l haqiga 50000 so'mlik uzatdi, haydovchida 15000 so'm, dugonamda esa 42000 so'm bor edi. Haydovchi bilan dugonam kelishgan holda 1-yo'lovchiga qaytimini berib, B bekatda tushirishdi. Jumboq esa B bekatda mingan 2-yo'lovchi yordamida yechildi.

Sinfdoshlaringiz bilan vaziyatni tahlil qilib, jumboq nimada ekanligini aniqlang.

MATEMATIKA ATROFIMIZDA

BOLALAR BOG`CHASI

Bolalar bog'chasida sog'lom ovqatlanish me'yorlari asosida har bir tarbiyalanuvchiga bir kunda 2 ta banan yoki 3 ta olma, yoki 1 ta banan va 2 ta olma berish tartibi o'rnatilgan. (Bolalar bog'chasi haftada 5 kun ishlaydi).

1-SAVOL

Agar shu hafta davomida har bir bola jami 7 ta banan yegan bo'lsa, u olmadan nechta yegan deb hisoblaysiz?

2-SAVOL

Agar keyingi hafta davomida har bir bolaga 2 ta olma berilsa, u nechta banan yeyishi mumkin?

3-SAVOL

Bog'chadagi 50 ta tarbiyalanuvchiga ikki hafta davomida qancha meva xarid qilinadi?

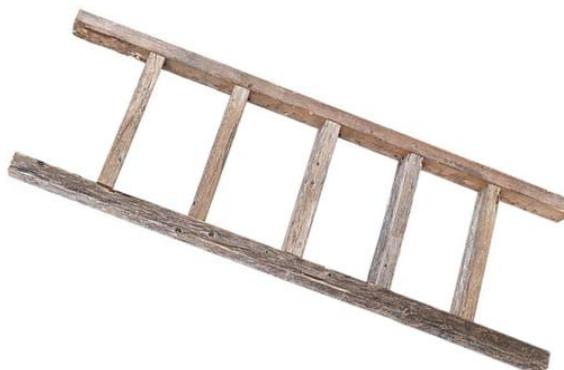

YOSH HUNARMANDLAR

Maktabda 5-9 sinf o'g'il bolalari o'rtasida o'tkazilgan "Yosh hunarmandlar" ko'rik - tanlovida ular yoshiga mos quyidagi topshiriqlar berildi.

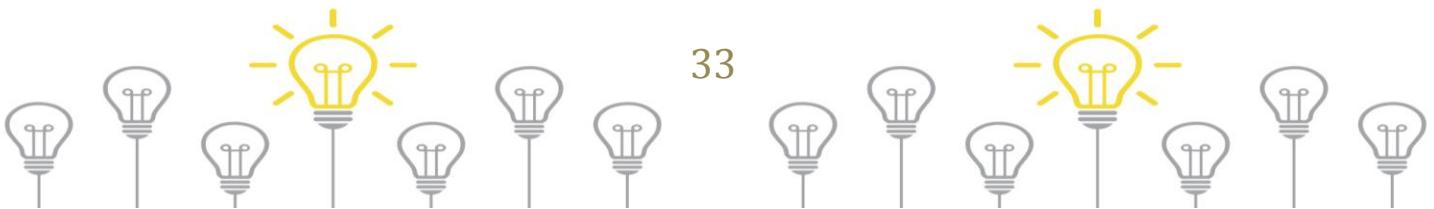
Narvon yasash

1-topshiriq sharti: Narvonning kengligi 55 cm, zinalari orasi 20 cm. Eng kichik sinf 1,2 m li narvon yasaydi, har bir yuqori sinf uchun 2 ta zina qo'shiladi.

1-SAVOL

Aytingchi, har bir sinf o'ziga necha metr reyka ajratib oladi?

MATEMATIKA ATROFIMIZDA

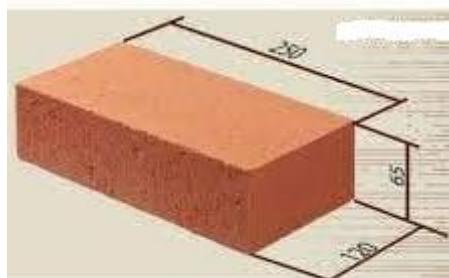
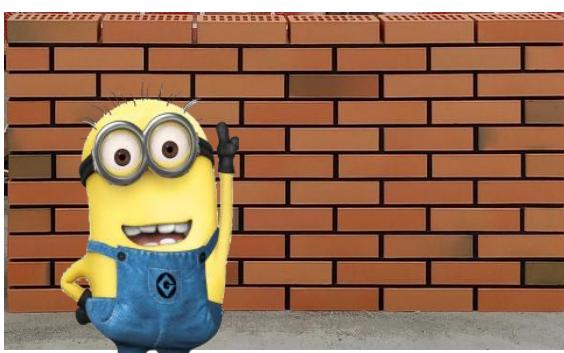
Sinf	Reyka (metr)
5-sinf	
6-sinf	
7-sinf	
8-sinf	
9-sinf	

Devor terish

2-topshiriq sharti: Eng kichik sinf 1 m devor, har bir yuqori sinf uchun 0.5 m devor qo'shiladi. Belgilangan 15 daqiqada eng baland devor tergan sinf g'olib hisoblanadi.

8-sinf o'quvchilari 9-sinf o'quvchilaridan 3 ta ortiq g'isht terish bilan ustinlikka ega bo'lishdi.

9-sinf o'quvchilari 3 qator tergan bo'lishsa, 8-sinf o'quvchilari necha dona g'isht terishdi (2 ta yarimta g'isht bir butun deb hisoblansin)?

MILLIY LIBOS TIKISH

6-sinfda 11 ta qiz va 19 ta o'g'il bola o'qiydi. Navro'z bayramida qiz bolalar uchun milliy raqsga atlasdan libos tiktirish maqsadida tikuvchiga murojaat qilindi.

Tikuvchi olingan matodan tikish mumkin bo'lgan imkoniyatlarni taqdim qildi.

1 donasi
12 000 so'm

1,8 m mato ketadi, tikish puli 35 000 so'm. Olingan mato 10 ta qizga yetadi

1,5 m mato ketadi, tikish puli 30 000 so'm. Olingan mato 11 ta qizga yetadi

Raqsga tushadigan sinfdagi barcha qizlar uchun siz qaysi imkoniyatni tanlaysiz?

1m mato 26000 so'm.

SOG'LOM TURMUSH TARZI TARG'IBOTI

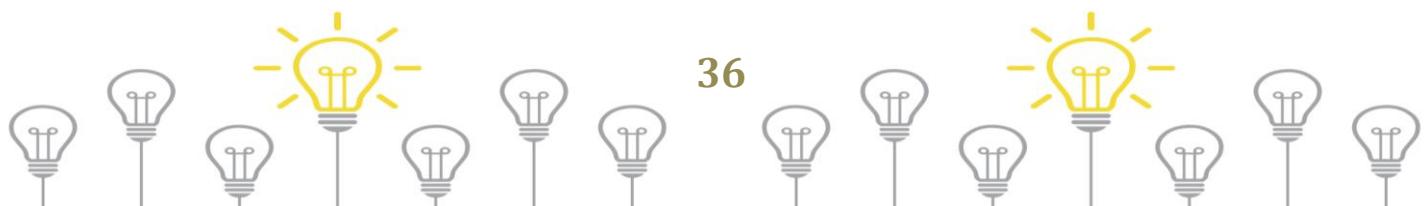
Mamlakatimizda sog'lom turmush tarzini hayotga keng tatbiq etish va ommaviy sportni yanada rivojlantirish maqsadida Prezident farmoni imzolandi.

Farmonga ko'ra, O'zbekiston hududida bir sutka davomida 10000 va undan ortiq qadam yurgan 18 va undan yuqori yoshdagi O'zbekiston Respublikasi fuqarosining platformadagi elektron hamyoniga 3 ming so'mdan pul tushadi.

Nodirning akasi sog'lom turmush tarziga amal qilish va qo'shimcha daromad topish maqsadida har kuni 10000 qadam yurishni rejalashtirdi. U ko'p qavatli uylarning 4-qavatida joylashgan xonardonidan bir kunda ikki marta do'konga chiqib keldi. Uyiga qaytayotib birinchi qavatdan ikkinchi qavatgacha 17 qadam yurganini hisobladi.

Nodirning akasi bir kunda bosib o'tgan 10000 qadamning necha qismini zinalarda yurgan?

QO'SHIMCHA DAROMAD

Dilshod chorvachilikka juda ham qiziqadi. Chorvadorlarning tajribasida mollarini sotib olish uchun eng qulay vaqt yanvar va fevral oylari. Sotish uchun esa avgust oyi hisoblanadi.

Dilshod otasi bilan qo'shimcha daromad topishning quyidagi yo'llarini ko'rib chiqmoqda.

1-hol. Chorva mollarini sotib olib, cho'ponga "vaqtinchalik ijara"ga berib boqtirish.

Nº	Chorva mollar	Yoshi	Sotib olish narxi (so'm)	Ijara haqi	Muddati	Sotish
1	Ho'kiz	7 oylik	4 mln 100 ming	100 ming	Mart-noyabr	7 mln 500 ming
2	Tana	8 oylik	3 mln 800 ming	100 ming	Mart-noyabr	7 mln
3	Ho'kiz	7 oylik	4 mln 100 ming	100 ming	Mart-noyabr	7 mln 500 ming
4	Ho'kiz	7 oylik	4 mln	100 ming	Mart-noyabr	7 mln 500 ming
Jami						

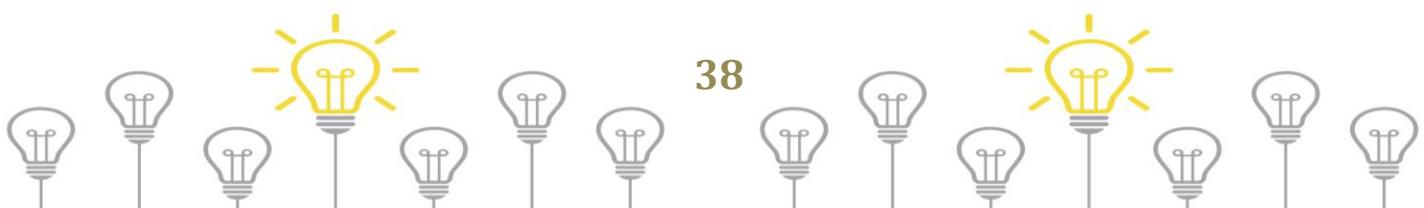
MATEMATIKA ATROFIMIZDA

2-hol. Chorva mollarini o'zining uyida boqish.

Nº	Chorva mollari	Yoshi	Sotib olish narxi (so'm)	Oylik xarajat (so'm)	Muddati	Sotish (so'm)
1	Ho'kiz	7 oylik	4 mln 100 ming	375 ming	fevral-dekabr, yanvar-iyul	15 mln 500 mimg
2	Tana	8 oylik	3 mln 800 ming	375 ming	Fevral-avgust	7 mln 500 ming
3	Ho'kiz	7 oylik	4 mln 100 ming	375 ming	fevral-dekabr, yanvar-iyul	15 mln 500 mimg
4	Ho'kiz	7 oylik	4 mln	375 ming	fevral-dekabr, yanvar-iyul	15 mln 200 mimg
Jami						

1-SAVOL

Nima deb o'ylaysiz, Dilshod va otasi qaysi holda ko'proq daromad olishadi? Fikringizni asoslang.

KOLLEKSIONER DO'STLAR

Toxir va Shaxzod qadrdon do'stlar. Bu ikki do'st o'z qiziqishlariga ko'ra ma'lum bir turdag'i buyumlar yig'ishadi.

Toxir o'yinchoq avtomobillar, Shaxzod esa tangalar yig'ishga qiziqadi.

Do'stlar kimning kolleksiyasi ko'p ekanligini aniqlash uchun matematik boshqotirma shaklida ma'lumot taxlashga kelishib olishdi.

Shaxzodning tangalar kolleksiyasi haqidagi boshqotirmasi.

O'zbekiston tangalari. *Ma'lumot:* hech biri 4 tadan ko'p emas.

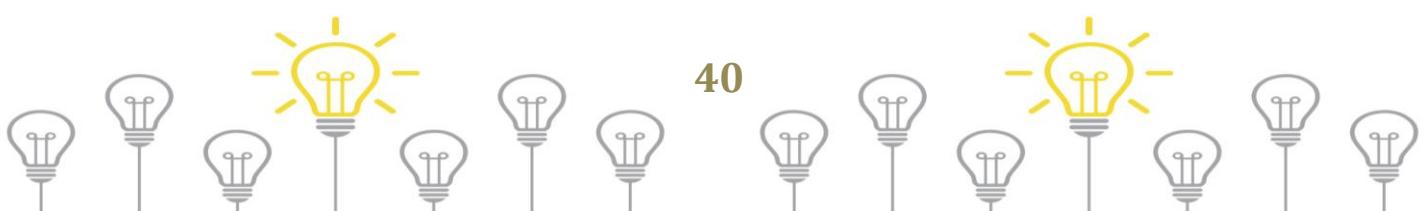

MATEMATIKA ATROFIMIZDA

Tangalar	Soni	Jami (so'm)
1 so'm		3
5 so'm		20
10 so'm		20
50 so'm		100
100 so'm		200
200 so'm		200
500 so'm		500
Jami		1043

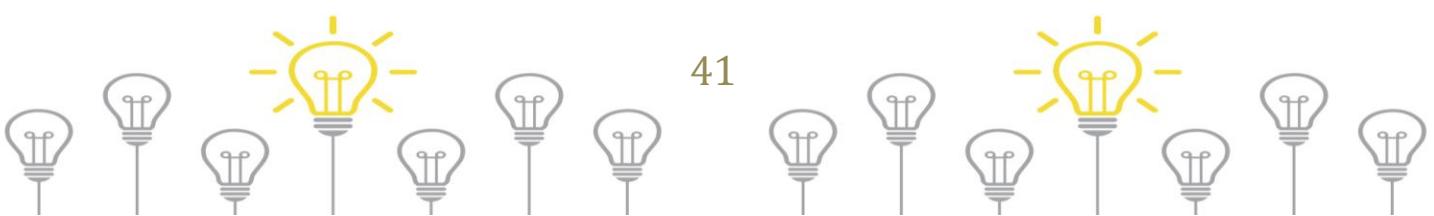
Xorijiy davlatlar tangalari. Rasmlarga e'tibor bering va jadvalni to'ldiring.

Pul birligida	1	2	3	5	10	15	20	50	100	Jami
Soni (dona)										

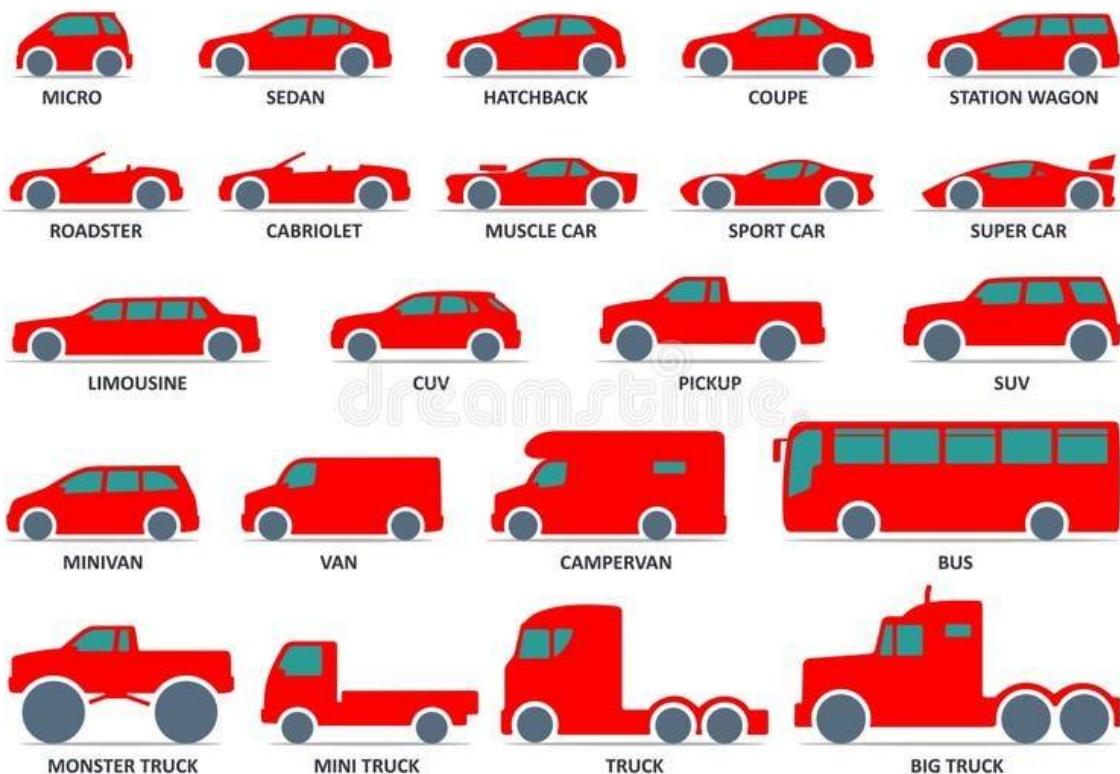
MATEMATIKA ATROFIMIZDA

MATEMATIKA ATROFIMIZDA

Toxirning o'yinchoq mashinalar kolleksiyasi haqidagi boshqotirmasi.

MATEMATIKA ATROFIMIZDA

T/r	Nomi	Boshqotirma	Nechta
1.	Micro	Jami mashinalarning — qismini tashkil qiladi	
2.	Sedan	Eng kichik mukammal songa teng	
3.	Hatchback	1 va 2 mashinalarning o'rta arifmetigiga teng	
4.	Coupe	2 va 3 mashinalarning EKUB ga teng	
5.	Station wagon	2,3 va 4 mashinalar sonidan 3 marta kam	
6.	Roadster	Juft tub songa teng	
7.	Cabriolet	Eng katta bir xonali songa teng	
8.	Muscle sar	2021-yilning raqamlar yig'indisiga teng	
9.	Sport car	Shaxzodning O'zbekiston tangalari soniga teng	
10.	Super car	Eng kichik natural songa teng	
11.	Limousine	O'zining oynalari sonining yarmiga teng	
12.	Cuv	8- va 9- mashinalar o'rta arifmetigining 10 dan 2 qismiga teng	
13.	Pickap	Fasllar soniga teng	
14.	Suv	3,54 sonini yaxlitlanganiga teng	
15.	Minivan	$1*2*3*4*5-1*2*3*4*4,5=?$	
16.	Van	10- va 11- mashinalar sonining musbat ayirmasiga teng	

MATEMATIKA ATROFIMIZDA

17.	Campervan	EKUB (3,6,9)	
18.	Bus	EKUK (3,6,9)	
19.	Monster truck	Bir xonali sonlar yig'indisining - qismiga teng	
20.	Mini truck	18-mashinaning oynalar sonini o'zining g'ildiraklar nisbatiga teng	
21.	Tkuck	Sport car mashinalarining g'ildiraklari sonidan ushbu mashinalar g'ildiraklari soni 6 taga ko'p	
22.	Big truck	24 ning nimchorak qismicha	

1-SAVOL

Har bir bolaning kolleksiyasi sonini aniqlang.

Toxir	
Shaxzod	

1-SAVOL

Siz qanday buyumlar yig'ishga qiziqasiz? O'zingiz yig'gan buyumlar to'g'risida qiziqarli boshqotirma tayyorlang va sinfdoshlaringizga taqdim qiling.

VAK-MAK MAKKAJO'XORISI

Siz sevib iste'mol qiladigan Vak-Mak makkajo'xorisi haqida ma'lumotlarga egamisiz?

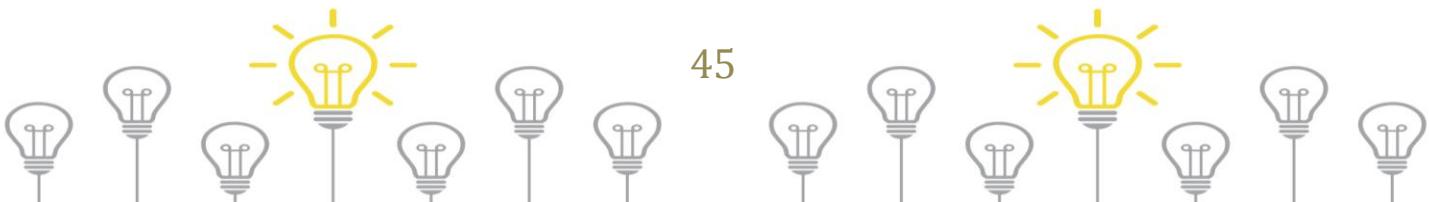
Unda bu ma'lumotlar sizni qiziqtirishi aniq. Vak-Mak makkajo'xorisi qandli diabetni nazorat qilish, yurak hamda alsgeymer kasalligi, kamqonlikni oldini olish, qon bosimini me'yorda saqlash, ko'z nuri va terini yaxshilash, suyak baquvvatligini oshirish kabi xusisiyatlarga ega.

1-SAVOL

Siz 10 ar yerga Vak-Mak makkajo'xorisini ekdingiz. Shu yerdan qancha hosil olishingizni hisoblab chiqaylik.

Bir qutida 5000 dona urug' (unishi 98%) bor va u olti ar(sotix) yerga yetadi (bir quti narxi 375 ming so'm). Bunda har bir urug'dan ikki donadan Vak-Mak makkajo'xorisini yetishtirish mumkin (hosilning donasi 900 so'm). 5 ar ga bir qop o'g'it ketadi.

MATEMATIKA ATROFIMIZDA

2-SAVOL

Yiqqan hosiliningizni sotganingizdan so'ng siz qancha sof foydaga ega bo'lasiz? (*sof foyda=jami mahsulot summasi-xarajatlar summasi*)

Qo'shimcha ma'lumot:
Bunda 1 ar yerga 8000 so'm texnika yoki ishchi kuchi uchun xarajat qilasiz. 1 qop o'g'it 170000 so'm.

YOSH TEXNIKLARGA YORDAM

Bobur va Zuhriddin ismli do'stlaringiz sizdan yoritgich yasab berishingizni iltimos qildi.

Yoritgich yasash uchun quyidagi jadvaldagi kerakli ehtiyyot qismlar haqida ma'lumot berilgan.

Svetodiod		Resistor		Quvvat toshi		Knopka	Sim	Yelim (dona)
Quvvati	Narxi (so'm)	Quvvati	Narxi (so'm)	Quvvati	Narxi (so'm)	Narxi (so'm)	Narxi (so'm)	Narxi (so'm)
1,2 V	200	5 A	100	1,5 W	1000	1000	200	100
3,5 V	250	10 A	150	3,7 W	2000	1000	200	100
5 V	300	20 A	200	4,2 W	3000	1000	200	100

MATEMATIKA ATROFIMIZDA

1-SAVOL

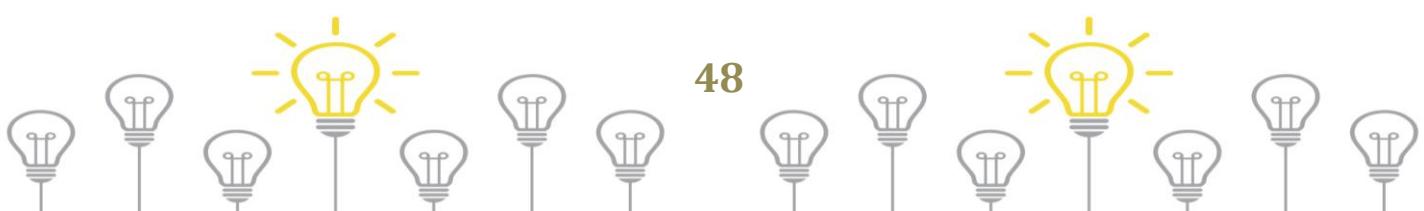
Boburda 3000 so‘m, Zuhriddinda esa 5000 so‘m pul bor. Har bir bolaga alohida yoritgich yasab berishingiz uchun eng qulay variantda quyidagi jadvalni to‘ldiring .

	Svetodiod		Resistor		Quvvat toshi		Knopka	Sim	Yelim (dona)
	Quvvati	Narxi (so‘m)	Quvvati	Narxi (so‘m)	Quvvati	Narxi (so‘m)	Narxi (so‘m)	Narxi (so‘m)	Narxi (so‘m)
Bobur									
Zuhriddin									

2-SAVOL

Nima deb o‘ylaysiz, eng kami va eng ko‘pi bilan qancha mablag’ga yoritgich yashash mumkin?

	Svetodiod		Resistor		Quvvat toshi		Knopka	Sim	Yelim (dona)	Jami puli
	Quvvati	Narxi (so‘m)	Quvvati	Narxi (so‘m)	Quvvati	Narxi (so‘m)	Narxi (so‘m)	Narxi (so‘m)	Narxi (so‘m)	
Eng kam										
Eng ko‘p										

O'TKIRJONNING YOSHI NECHADA?

Tengdoshingiz O'tkirjon turli tadqiqotlar o'tkazish, hayot va fanlar o'rtasidagi bog'liqlikni aniqlash hamda kashfiyotlarini o'rtoqlari bilan bo'lishishni yaxshi ko'radi. U 4×4 shakldagi jadvaldagi toq sonlar yig'indisi buvisining yoshi, 2×2 jadvalchalar ichidagi 3 ga karrali sonlar yig'indisining eng kichigi ukasining yoshi, ularning yoshlari nisbati o'zining yoshi ekanligini aniqladi.

46	12	3	11
18	5	18	10
13	4	7	9
17	6	2	19

1-SAVOL

O'tkirjonning buvisi, ukasi va o'zining yoshi nechada?

2-SAVOL

Siz ham O'tkirjon kabi oila a'zolaringiz yoki yaqinlaringiz yoshini topish uchun o'zingizning boshqotimangizni tuzing.

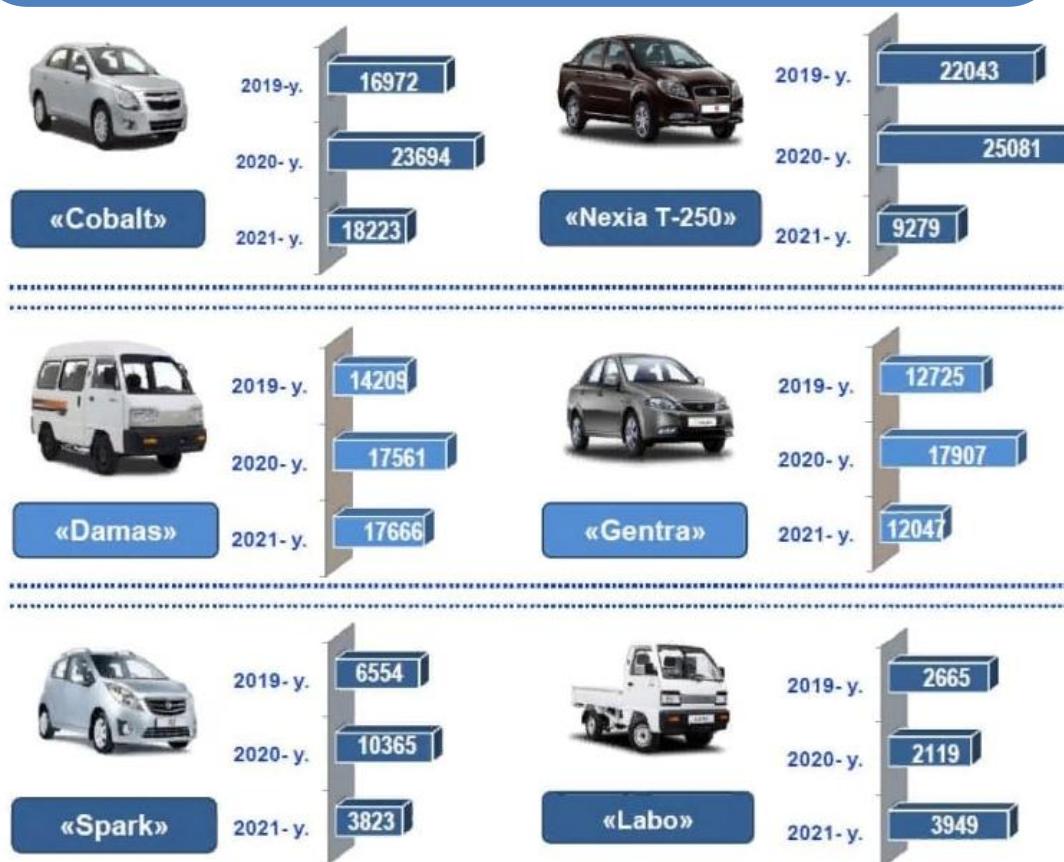
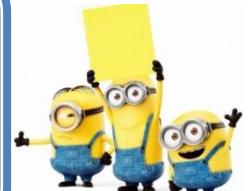

MATEMATIKA ATROFIMIZDA

AVTOMOBIL ISHLAB CHIQARILISHI

Sizga taqdim etilgan quyidagi ma'lumotlarda 2019, 2020, 2021-yillarning yanvar - aprel oylarida mamlakatimizda ishlab chiqarilgan yengil avtomobillar soni (donada) keltirilgan.

1-SAVOL

Ishlab chiqarish hajmiga ko'ra yillar kesimida tartibblashtiring. Tahlil natijalaringizni izohlang.

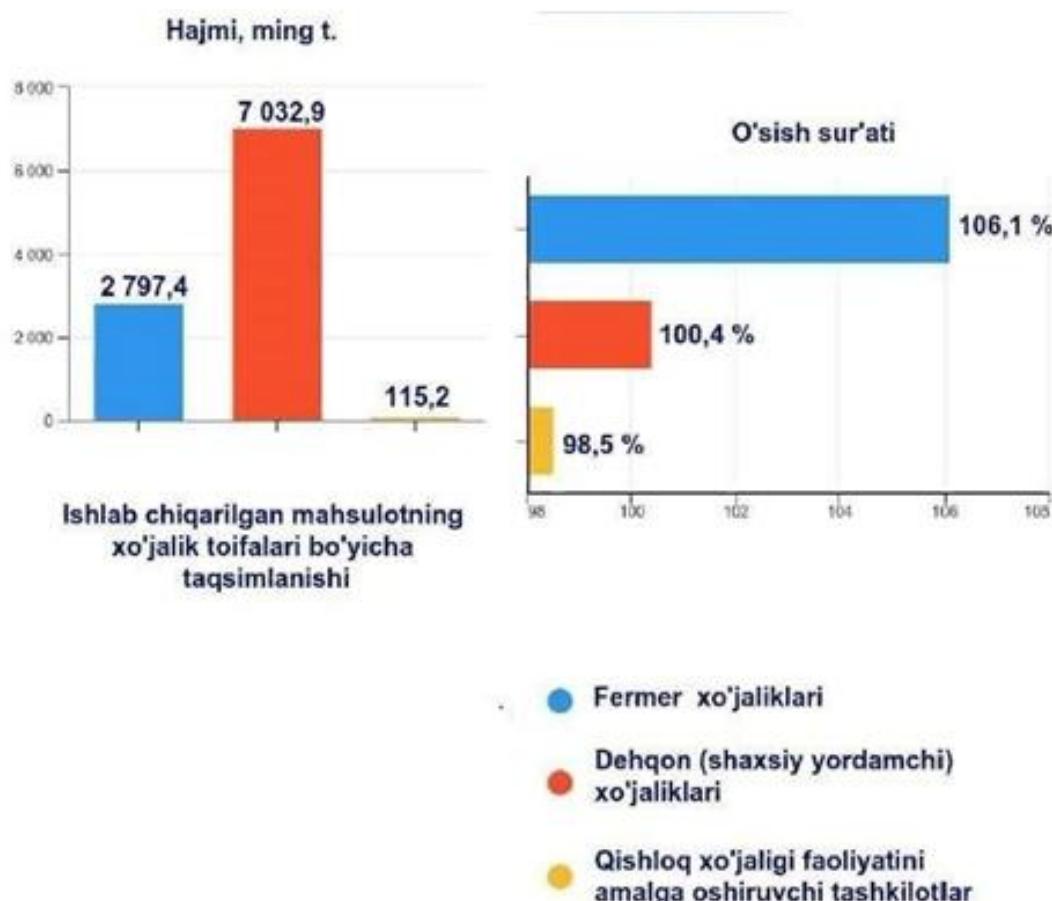
Yil oxiriga qadar qaysi yengil avtomobilarga talab yuqori bo'lgan deb hisoblaysiz? Fikringizni asoslang.

SABZAVOT YETISHTIRILISHI

Respublika qishloq xo'jaligida dehqonchilik yetakchi o'rinda turadi. Dehqonchilikda agrotexnikaning ilg'or usullarini qo'llash, ekinlarning hosildor navlarini yaratish, navlarni muttasil yangilash va nav almashtirish, o'g'itlardan samarali foydalanish, o'simliklar himoyasi xizmatini yo'lga qo'yish, ekin maydonlari tarkiblarini o'zgartirish tufayli yuqori natijalarga erishiladi.

MATEMATIKA ATROFIMIZDA

Sizga dehqonchilikdagi sabzavot yetishtirishning 1 yillik tahlili taqdim etildi.

1-SAVOL

Sabzavotlarni yetishtirish asosan qaysi xo'jalik toifasiga to'g'ri keladi?

2-SAVOL

Mahsuldorligiga ko'ra qaysi xo'jalik toifasi yetakchilik qiladi?

MATEMATIKA ATROFIMIZDA

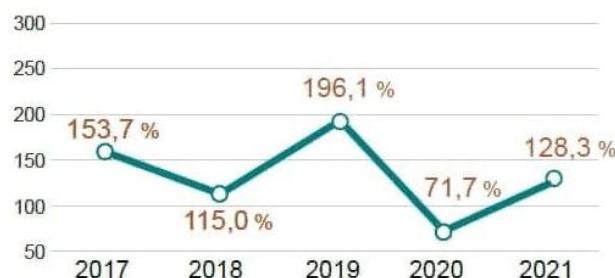
YANGI TASHKIL ETILGAN KORXONA VA TASHKIOTLAR

Davlat statistika qo'mitasi ma'lumotlariga ko'ra, 2021-yilning yanvar-aprel holatiga ko'ra iqtisodiy faoliyat turlari bo'yicha (fermer va dehqon xo'jaliklarisiz) yangi tashkil etilgan korxonalar soni quyidagi taqdimotda keltirilgan.

Yillar kesimida soni

Yillar kesimida o'sish sur'ati

Iqtisodiy faoliyat turlari kesimida

MATEMATIKA ATROFIMIZDA

1-SAVOL

Yillar kesimida eng katta ehtiyoj shakllantirgan soha yo'nalishini tahlil qiling.

2-SAVOL

Qaysi yillar oralig'ida yangi korxona va tashkilotlar tashkil etilishi keskin oshgan?

Yashash va ovqatlanish bo'yicha xizmatlar yo'nalishida 2020-yilda nechta korxona va tashkilot tashkil etilgan?

3-SAVOL

Siz shu sohalarning qaysi yo'nalishida ishlashni xohlardingiz? Nima uchun?

4-SAVOL

SAYOHAT

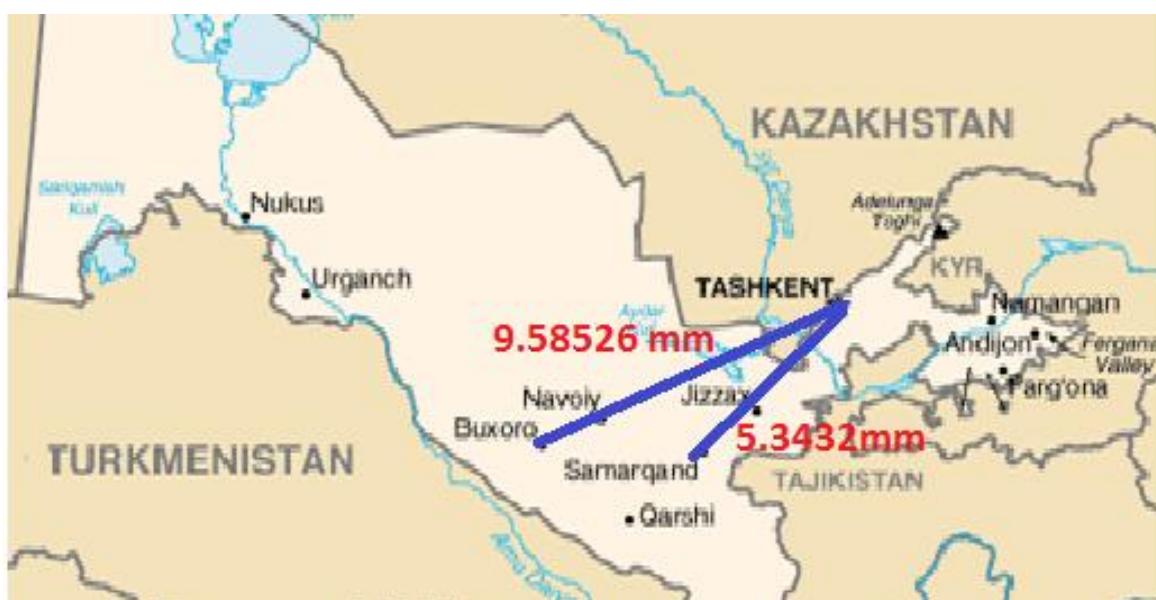
Tengdoshingiz Akmal Toshkentda yashaydi. U fizika va geografiya fanlariga qiziqadi. Yozgi ta'tilda u oilasi bilan Buxorova Samarqandga sayohatga borishmoqchi.

1-SAVOL

Akmal sayohat davomida necha km masofani bosib o'tishlarini aniqlash uchun 1:50000 masshtabdagi haritadan viloyatlar orasidagi masofani o'lchadi va 70 km/h tezlik bilan harakatlanganda necha soatda yetib borishlarini hisoblab chiqdi.

Akmal oilasi bilan necha km masofani bosib o'tadi deb hisoblaysiz?

Ular birinchi qaysi viloyatga borishadi?

MATEMATIKA ATROFIMIZDA

2-SAVOL

Agar Akmal Samarqand va Buxoroga aynan quyoshning bir xil ko'tarilgan vaqtida borgan bo'lsa, quyidagi suratlardan Minorai Kalon minorasining balandligini toping.

3-SAVOL

Akmal nur va soyaning harakatiga qiziqib qoldi va bo'sh vaqtida 150 cm li ustunning yerdagi soyasi quyoshning harakati va vaqtga bog'liq holda o'zgarishini kuzatdi.

U Go'ri Amir maqbarasi va Minorai Kalon minorasi oldiga borganda soat necha bo'lgan?

Soat	Soyaning uzunligi
08 ⁰⁰	300 cm
09 ⁰⁰	200 cm
10 ⁰⁰	150 cm
11 ⁰⁰	100 cm
12 ⁰⁰	75 cm
13 ⁰⁰	65 cm

QO'YCHILIK FERMASI

Bahrom qo'ylarning zotdor turlarini ko'paytirish maqsadida sentabr oyida chorvachilik fermasini tashkil qildi. U yuzi 168 kv.m bo'lgan to'g'ri to'rtburchak shaklidagi yer maydonida qo'ylar uchun qurmoqchi bo'lgan qo'yxonani panjara bilan o'ramoqchi.

Maydonni panjara bilan o'rash uchun har 2 m ustun qoqilishi va bitta qo'y uchun 0,5 kv.m joy kerakligi ma'lum.

1-SAVOL

Maydonga eng kam miqdorda panjara ketishi uchun, qo'yxonaning eni va bo'yisi qanday uzunlikda bo'lishi kerak?

- A) 12 m va 14 m; B) 6 m va 28 m ; C) 3m va 56 m

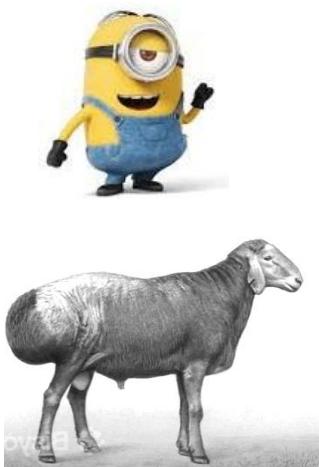

MATEMATIKA ATROFIMIZDA

2-SAVOL

Qo'yxonani qurish uchun Bahrom nechta ustun qoqishi kerak?

3-SAVOL

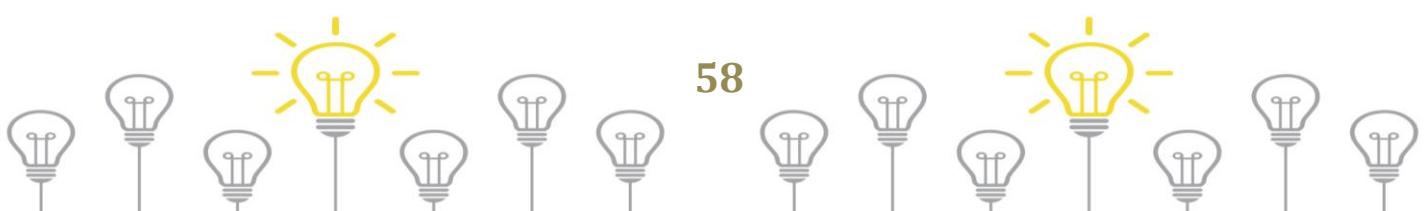
Bahrom boqilayotgan 70 ta qo'y, 60 ta qo'chqor oldiga yana nechta qo'yni sig'dirishi mumkin?

4-SAVOL

2-3 oylik qo'zilar uchun har bir qo'yga ketadigan joyning 20 foizi yetadi. Agar bir yilda bir qo'y 1-2 marta qo'zilasa, Bahrom qurgan qo'tonga bir yildan so'ng qo'ylar sig'adimi? Javobingizni asoslab bering.

1-SAVOL

Agar bitta qo'y bir oyda 100 kg beda yesa, Bahrom 1 yilga necha kg beda g'amlashi kerak?

GAZLAMALAR

Tadbirkor tikuv fabrikasiga gazlama sotib olishmoqchi.
Unga ta'minotchi tomonidan quyidagi narxlar taklif qilindi.

1 m – 15000 so‘m

1 kg - 14000 so‘m (1kg mato 80 cm)

1-SAVOL

Fabrikaga qaysi taklifni qabul qilishi maqsadga muvofiq?

Fabrika 250 000 000 so‘m mablag‘ga eng ko‘pi bilan qancha(metrda) gazlama xarid qila oladi?

MATEMATIKA ATROFIMIZDA

FUTBOL JAMOASI

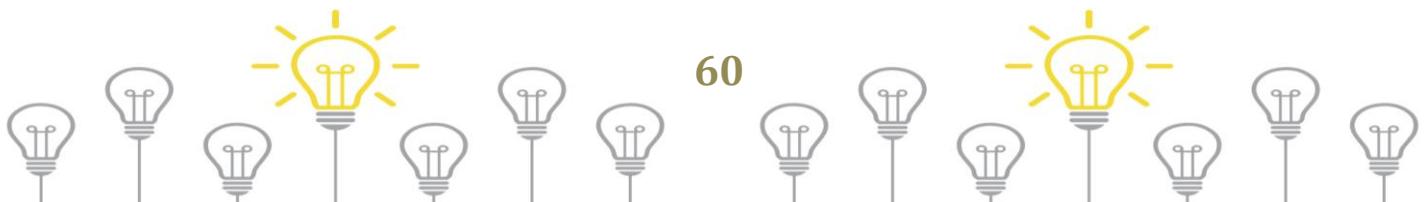
O'zbekiston o'smirlar jamoasi murabbiysi hujum chizig'ini kuchaytirish maqsadida bir hujumchi va ikkita yarim himoyachini saralash asosida qabul qilish uchun ochiq tanlov e'lon qildi. Talab etilgan ko'rsatkichlar asosida nomzodlar jadvali taqdim qilindi.

	Futbolchilarining ismlari	Faoliyat yuritgan jamoasi	Gollar soni	O'yinlar soni	Assislар soni (golli uzatish)
1	Diyorbek	Bunyodkor	25	30	6
2	Bobir	Sho'rton	19	22	12
3	Quvonchbek	Paxtakor	23	23	11
4	Mehroj	Lokomativ	21	28	10
5	Eldor	Navbahor	24	27	12
6	Jo'rabek	Sug'diyona	26	35	13
7	Rustam	Nasaf	25	28	11

Izoh: Hujumchi o'yinga nisbatan gollar soniga qarab tanlanadi. Yarim himoyachi esa assislар (golli uzatma) soniga qarab tanlanadi.

1-SAVOL

Murabbiy hujumchi va himoyachi vazifasiga kimlarni tanlaydi?

64-SON AVTOBUS

Shahar sharoitida harakatlanishning eng qulay vositasi sifatida avtobus transportidan foydalaniadi. Keling Samarqand shahrida Sattepo – Kaftarkxona yo‘nalishida harakatlanadigan 64-son avtobus misolida qaraylik. U bitta reysi davomida 50 tabekatda to‘xtab, 24,84 km masofani bosib o‘tadi. Avtobusning bir o‘rtacha qatnov vaqtiga (borib-kelishi)da 70 daqiqa bo‘lib, u harbeklatda o‘rtacha 1 daqiqa to‘xtashishi mumkin.

1-SAVOL

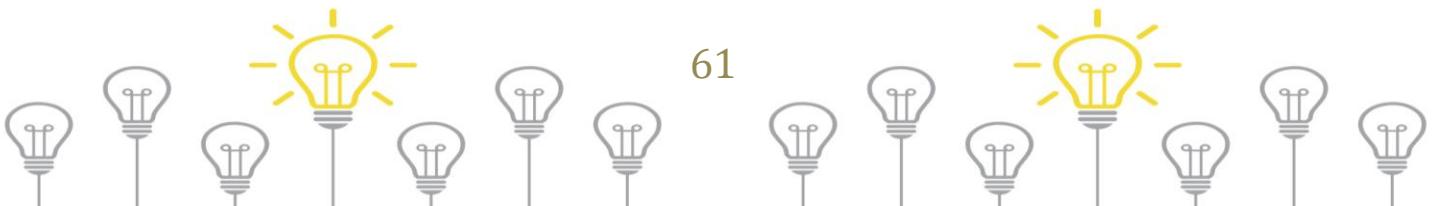

Yo‘nalish davomida avtobus o‘rtacha qanday tezlik bilan harakatlanadi?

2-SAVOL

Agar Samarqand shahrida 12 ta 64-sonli avtobus harakati yo‘lga qo‘yilgan bo‘lsa, taqriban (javobni yaxlitlang) har necha daqiqada keyingi avtobus keladi?

Sentabr oyida ushbu yo‘nalishdagi avtobuslar soni 14 taga yetsa, bekatda har necha daqiqada avtobus kelishini kuzatish mumkin?

MATEMATIKA ATROFIMIZDA

QURILISH JADVALI

Aholi sonining ko‘payishi uy-joyga bo‘lgan ehtiyojning ortishiga sabab bo‘ladi.

Sizga “Kelajak” qurilish tashkilotining aholiga taqdim qilgan uyning shartnomadagi qurilish rejasi va ish yakuni bo‘yicha uyni topshirgandan so‘ng hisobot grafiklari berilgan.

Uyning shartnomadagi qurilish rejasi

	Amalga oshiriladigan ishlari	15-sentyabr	16-yanvar	16-fevral	16-mart	16-aprel	16-may	16-iyun	16-iyul	16-avgust	16-sentyabr	16-oktyabr
1	Loyiha											
2	Maydonni chegaralash											
3	Texnika vositalarini											
4	Yer ishlari											
5	Fundament											
6	Parking											
7	1-qavat											
8	2-qavat											
9	3-qavat											
10	4-qavat											
11	5-qavat											
12	6-qavat											
13	7-qavat											
14	8-qavat											
15	9-qavat											
16	10-qavat pentxaus											
17	10-qavat pentxaus											
18	Ichkarida qilinadigan ishlari											
19	Kommunikatsiya											
20	Tashqarida qilinadigan ishlari											
21	Jihozlash											
22	Egalariga topshirish											

MATEMATIKA ATROFIMIZDA

Uyni topshirgandan so'ng hisobot jadvali

	Amalga oshirilgan ishlar	15-sentyabr	16-yanvar	16-fevral	16-mart	16-aprel	16-may	16-iyun	16-iyul	16-avgust	16-sentyabr	16-oktyabr	16-noyabr	16-dekabr	16-yanvar
1	Loyiha														
2	Maydonni chegaralash														
3	Texnika vositalarini														
4	Yer ishlari														
5	Fundament														
6	Parking														
7	1-qavat														
8	2-qavat														
9	3-qavat														
10	4-qavat														
11	5-qavat														
12	6-qavat														
13	7-qavat														
14	8-qavat														
15	9-qavat														
16	10-qavat pentxaus														
17	10-qavat pentxaus														
18	Ichnarida qilinadigan ishlar														
19	Kommunikatsiya														
20	Tashqarida qilinadigan ishlar														
21	Jihozlash														
22	Egalariga topshirish														

1-SAVOL

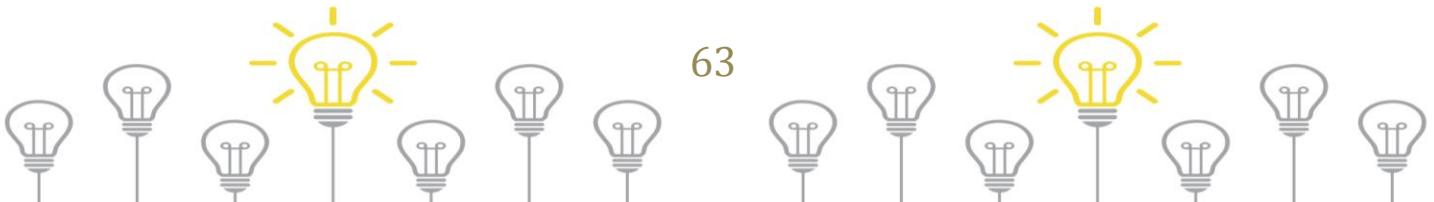
Jadvallarni solishtirib ayting-chi, qurilish tashkiloti shartnomadagi kelishuvga ko'ra uy topshirilishini qancha vaqtga kechiktirdi?

Sabablarini ko'rsating.

2-SAVOL

Shartnomadagi kelishuvga ko'ra, qurilish tashkiloti muddatidan kechiktirgan har 10 kun uchun to'lov summasining 0.001% ni qaytarib beradi.

Agar yashash uchun $1m^2$ 4000000 so'mdan jami $4088,07 m^2$ sotilgan bo'lsa, qurilish tashkiloti qancha zarar ko'rди?

MATEMATIKA ATROFIMIZDA

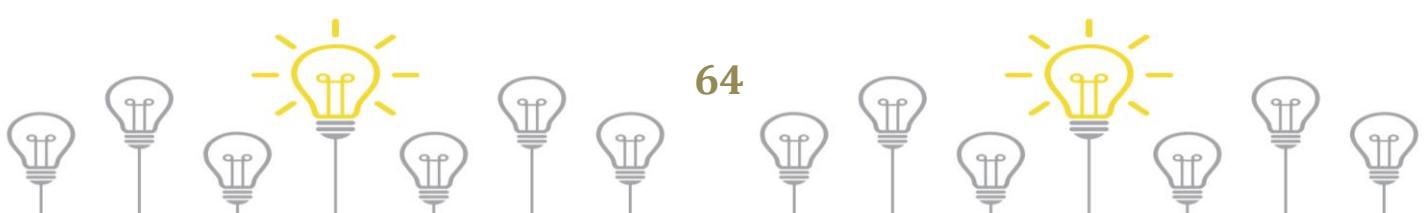
KOMUNAL TO'LOVLARI

Kommunal xo'jalik va uy-joy fondi portalida mamlakatimizning har bir hududida komunal to'lovlar uchun belgilangan narxlar keltirilgan. O'zingizga kerakli hududni belgilab, ma'lumot olishingiz mumkin.

Siz bilan Samarqand viloyati va Toshkent shaharlari uchun belgilangan to'lov narxlarini tahlil qilamiz.

Samarqand viloyati uchun

Hisoblash turi	O'lchov birligi	Tarif
Elektr ta'minoti		
Uy-joylar	kVt/h	295 so'm
Elekt plitali uylar	kVt/h	295 so'm
Suv ta'minoti		
Hisoblagich bo'yicha	m/kub	945 so'm
Issiq suv		
Issiq suv (hisoblagich bo'yicha)	m/kub	3534 so'm
Issiq suv (hisoblagichsiz)	kishi/oy	13903 so'm
Gaz ta'minoti		
Hisoblagich bo'yicha	m/kub	2260 so'm

MATEMATIKA ATROFIMIZDA

Hisoblagichsiz	kishi/oy	3908.3 so'm
Issitish ta'minoti		
Issitish ta'minoti	m/kv	1145 so'm

Toshkent shahri uchun

Hisoblash turi	O'lchov birligi	Tarif
Elektr ta'minoti		
Uy-joylar	kVt/h	295 so'm
Elekt plitali uylar	kVt/h	147.5 so'm
Suv ta'minoti		
Hisoblagich bo'yicha	m/kub	400 so'm
Hisoblagichsiz	kishi/oy	16060 so'm
Yo'laklarni sug'orish	m/kv	51.7 so'm
Gazon sug'orish	m/kv	620.37 so'm
Issiq suv		
Issiq suv (hisoblagich bo'yicha)	m/kub	5242 so'm
Issiq suv (hisoblagichsiz)	kishi/oy	30705 so'm
Maishiy chiqindilarni olib chiqish		
Hisoblagichsiz	kishi/oy	4500 so'm

MATEMATIKA ATROFIMIZDA

Gaz ta'minoti		
Hisoblagichsiz	kishi/oy	7260 so'm
Hisoblagich bo'yicha	m/kub	380 so'm
Issitish ta'minoti		
Issitish ta'minoti	m/kv	1772 so'm

1-SAVOL

Ikkala hududdagi kommunal to'lovlari solishtirma jadvalini ishlab chiqing. Javoblariningizni asoslab bering.

2-SAVOL

Siz ham kommunal xo'jalik va uy-joy fondi portaliga kirib, o'zingiz istiqomat qilayotgan hududingizni tanlang va oila a'zolaringiz bilan 1 oylik kommunal to'lov harajatlariningizni hisoblab chiqing.

3-SAVOL

Buzuq jumrakdan 1 soatda 1 chelak (10 l) suv isrof bo'lsa, 1 oyda ko'rilgan zarar necha so'mni tashkil etadi? 6 oydachi? $1000 \text{ l} = 1 \text{ m}^3$

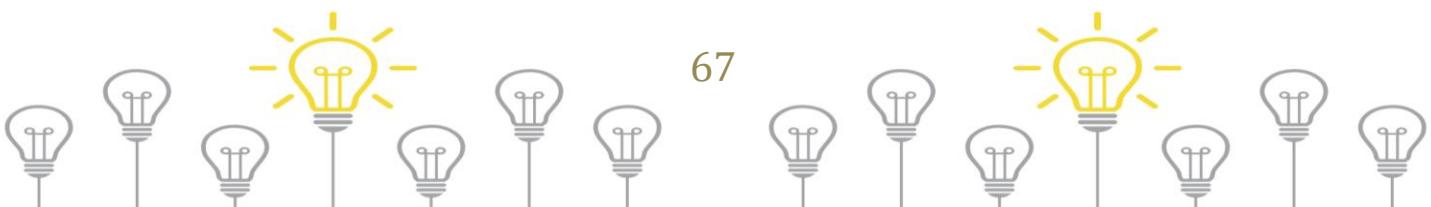

OB-HAVO TAHLILI

O‘zbekiston Respublikasi Yevro-Osiyo mintaqasining markazida, yani 37° va 45° shimoliy kenglik, 56° va 73° sharqiy kenglikda joylashgan. Uning umumiyligi maydoni 447.7 ming km² ni tashkil etib, shundan 78.8% ni tekisliklar, 21.2% ni tog‘ va tog‘ oldi hududlar egalaydi. Xududining deyarli $\frac{5}{4}$ qismi yarimcho‘l va cho‘l, qolgan qismi janubiy-sharqiy va sharqiy xududlarda baland tog‘lardan tashkil topgan.

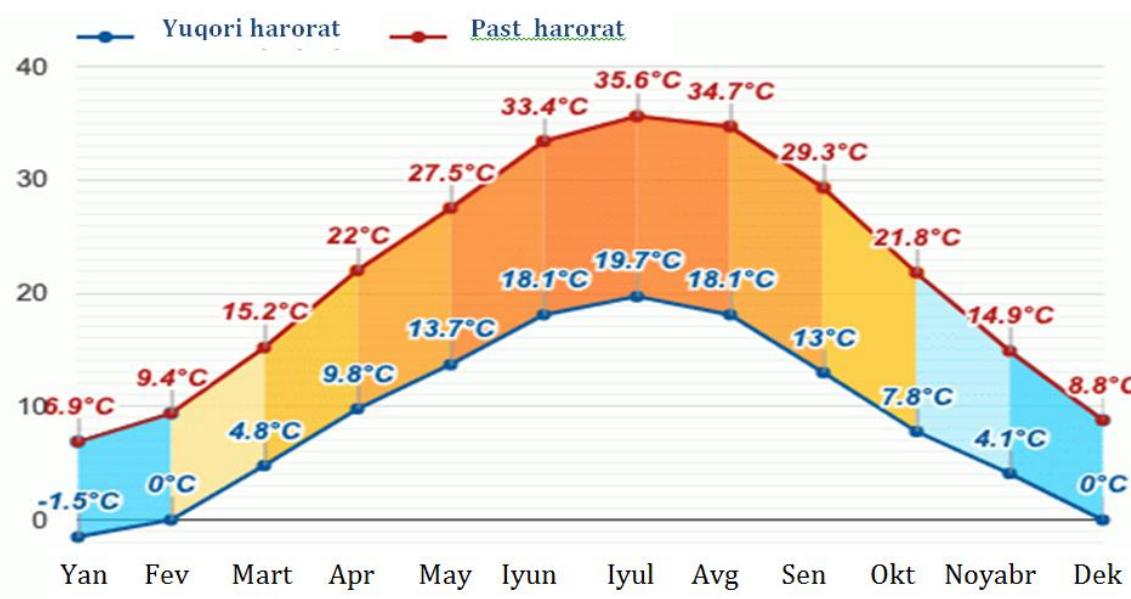
O‘zbekiston kontinental iqlimining vujudga kelishida uning geografik o‘rni va u bilan bog‘liq quyosh radiatsiyasi, atmosfera sirkulatsiyasi ta’sir etadi. Uzoq qurg‘oqchilik va issiq yoz, yomg‘irli bahor va noustuvor qishdan tashkil etadi. Mamlakat hududiga har xil turdagilari havo oqimlarining oqib kirishi uchun ochiq. Shimol, shimoliy-g‘arb va g‘arbiy tarafdan bepoyon tekisliklarga atlantika va arktika havo oqimlari kirib keladi. Respublikada iyul oyining o‘rtacha havo harorati shimolda 26°C dan janubga 30°C gacha o‘zgaradi. Yanvar oyining o‘rtacha havo harorati shimolda minus 8°C gacha, janubda esa 0°C gacha pasayadi. Eng past havo harorati minus 38°C ni tashkil (Ustyurt tekisliklarda)

MATEMATIKA ATROFIMIZDA

Sizga Toshkent shahrining bir yillik ob-havo o'zgarishi grafigi berilgan.

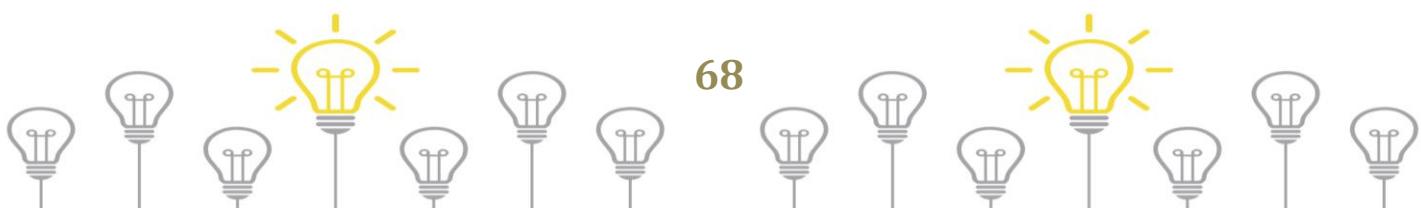
1-SAVOL

Berilgan grafik asosida ob-havo eng sovuq va eng issiq bo'lgan oylarni belgilang.

2-SAVOL

Toshkent shahrida bahor faslida o'rtacha harorat necha gradus bo'lgan?

3-SAVOL

Ob-havo keskin o'zgargan oylarni aniqlang va sabablarini izohlang.

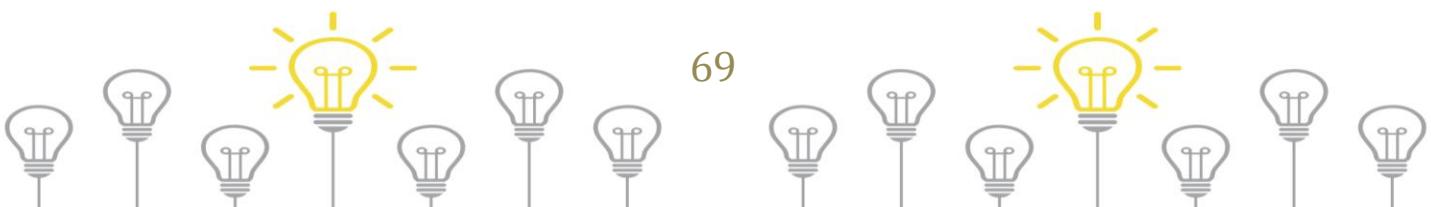
4-SAVOL

Toshkent shahrining har oydag'i o'rtacha ob-havo jadvalini ishlab chiqing.

5-SAVOL

Iqlimning o'zgarishi natijasida Respublikamizning barcha hududlarida 2021-yilning iyun oyida o'rtacha oylik havo harorati ko'p yillik iqlimiyl me'yordan 1-3 daraja yuqori bo'ldi. "O'zgidromet" xabariga ko'ra Toshkent shahrida 5 va 7-8-iyul kunlari oxirgi 150-yillikdagi aynan shu kunda qayd etilgan eng issiq havo harorati rekordlari yangilandi.

MATEMATIKA ATROFIMIZDA

Sana	2021-yil 1-8-iyul kunlari kuzatilgan o'rtacha sutkalik va maksimal havo haroratlari, °C		Muqaddam shu kunlari kuzatilgan maksimal va ko'p yillik o'rtacha sutkalik havo harorati qiymatlari, °C	
	O'rtacha sutkali havo harorati	Maksimal havo harorati	O'rtacha sutkali havo harorati (me'yor)	Maksimal havo harorati (kuzatilgan yil)
1 iyul	32,1(+4.6)	39,9(-0.4)	27,5	40,3(1902)
2 iyul	32,7(+5.0)	40,2(-1.5)	27,7	41,7(1963)
3 iyul	32,9(+4.9)	40,2(-1.9)	28,0	42,3(1953)
4 iyul	33,4(+5.6)	41,4(-0.4)	27,8	41,8(1942)
5 iyul	34,3(+6.6)	42,6(+0.2)	27,5	42,4(1942)
6 iyul	33,8(+5.7)	41,5(-2.6)	28,1	44,1(1882)
7 iyul	35,0(+6.7)	42,7(+0.1)	28,3	42,6(1912)
8 iyul	35,3(+7.0)	43,8(+1.4)	28,3	42,4(1912)

Toshkent shahrida 1-8-iyul kunlari kuzatilgan ob-havoning o'zgarish grafigini berilgan jadval asosida chizing hamda sinfdoshlaringiz bilan muhokama qiling.

6-SAVOL

<https://www.meteoprog.uz> saytidan hududingiz bir oylik (yillik) ob-havo ma'lumotini oling hamda grafik va jadvalini ishlab chiqing.

Respublikamiz hududlarida ob-havo farqlarini tahlil qiling.

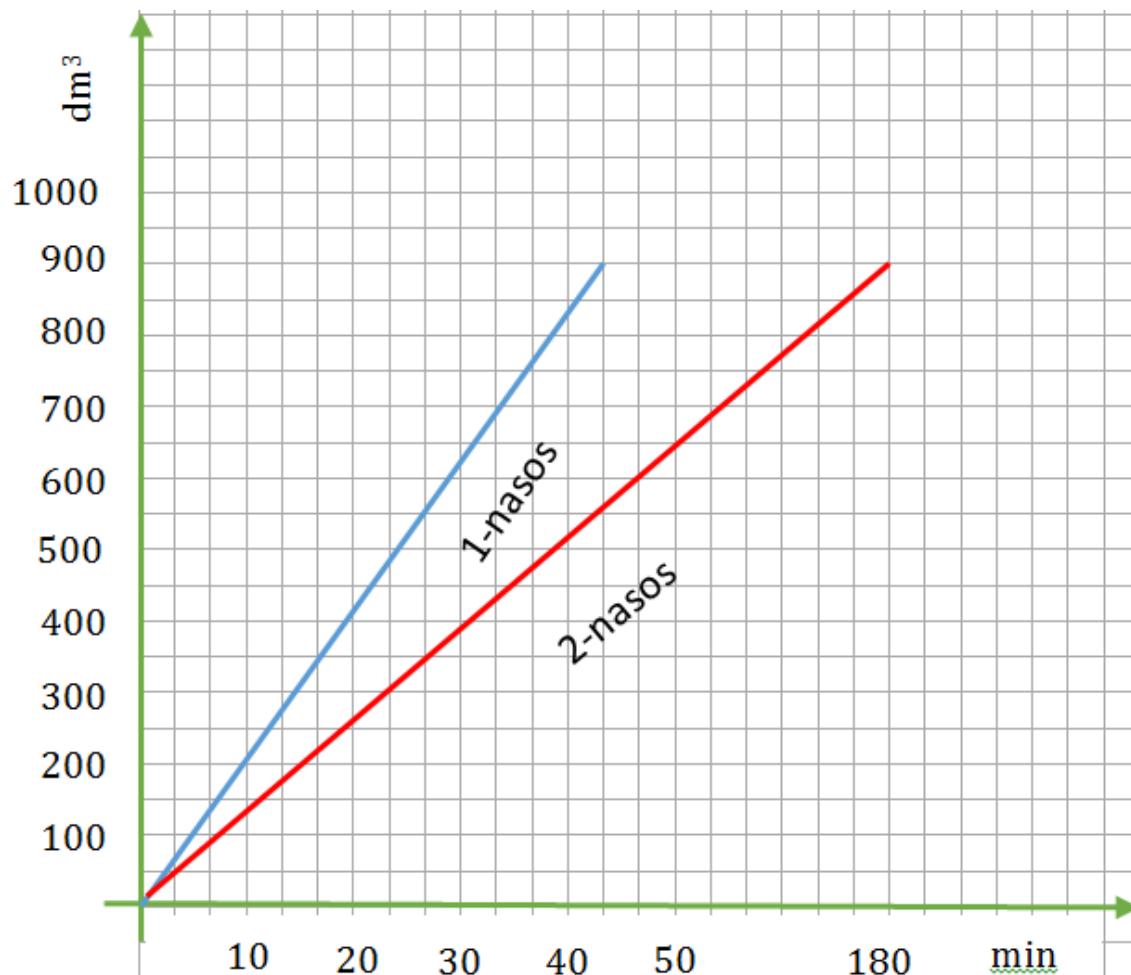

HOVUZ

Bugungi kunda suvni tejash va undan samarali foydalanish maqsadida intensiv bog'lar yonida hovuzlar tashkil etilib, tomchilab sug'orish texnologiyasidan foydalanilmoqda.

Ravshan 10 q maydondagi intensiv bog'ni tomchilab sug'orish texnologiyasida sug'oradi.

Hovuzning suv bilan to'ldirish grafigi

MATEMATIKA ATROFIMIZDA

1-SAVOL

O'rnatilgan 1-nasos hovuzni to'ldiradi, 2-nasos hovuzdagi suvni bog'ga yetkazadi.
Hovuz sig'imi necha litr?

2-SAVOL

Intensiv bog' talabiga ko'ra, daraxtlar orasi $2 \times 1,5 \text{ m}^2$ qilib ekiladi. Agar bog'ning bo'yiga 101 tup daraxt ekilgan bo'lsa, hisoblangchi jami necha tup ekilgan?

Bir tup daraxt uchun 3 l suv kerak bo'lsa, hamda to'ldirilgan hovuzning suvi 1 kun davomida oqizilsa, bog'ni sug'orish uchun qancha vaqt kerak bo'ladi?

3-SAVOL

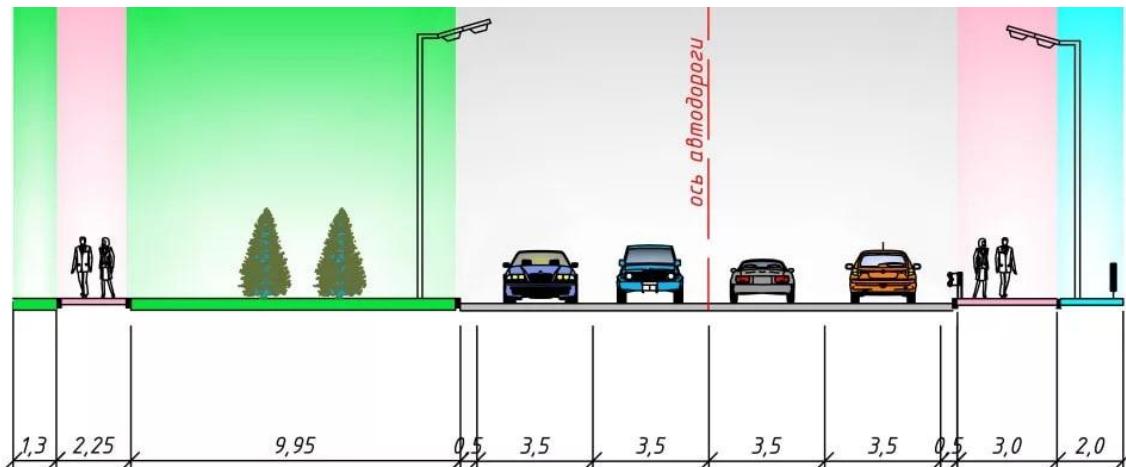
Nasoslarning mehnat unumдорligи nisbatini toping. Fikringizni asoslang.

AVTOMOBIL HARAKATLANISH YO`LI

Avtomobil yo`li avtomobil transporti qatnoviga mo`ljallangan muhandislik inshooti. Avtomobil yo`li ahamiyatiga qarab xalqaro, davlat (respublika) va mahalliy ahamiyatga ega bo`lgan yo`llarga bo`linadi. Xalqaro avtomobil yo`liga mamlakatlarni, yirik sanoat markazlarini bog`lovchi va katta iqtisodiy ahamiyatga ega bo`lgan yo`llar kiradi. Davlat ahamiyatidagi yo`llarga yirik sanoat markazlari, muhim temir yo`l stansiyalari, pristanlar va boshqa bilan bog`lovchi yo`llar, mahalliy yo`llarga esa viloyat, qishloq, jamoa xo`jaliklari yo`llari kiradi.

1-SAVOL

Sizga mahalliy yol qurilish chizmasi taqdim etilgan. Chizmaga diqqat bilan razm soling. Avtomobil harakatlanish yo`li uchun necha m qoldirilishi kerak?

Vazirlar Mahkamasining 2015-yil 24-dekabrdagi “O‘zbekiston Respublikasining yo‘l harakati qoidalari” 370-son qarorida transport vositalarining harakatlanish tezligi quyidagicha belgilab berilgan.

- Aholi punktlarida transport vositalarining tezligini soatiga 70 kilometrdan, turar joy dahalari va yondosh hududlarda (uy-joy binolari orasidagi er uchastkasida) esa soatiga 30 kilometrdan oshirmasdan harakatlanishga ruxsat etiladi.

- Aholi punktlaridan tashqarida:

engil avtomobillarga va ruxsat etilgan to‘la vazni 3,5 tonnadan oshmaydigan yuk avtomobillariga tezlikni soatiga 100 kilometrdan oshirmasdan;

shaharlararo qatnaydigan avtobuslarga va mikroavtobuslarga tezlikni soatiga 90 kilometrdan oshirmasdan;

tirkamali yuk avtomobillariga tezlikni soatiga 70 kilometrdan oshirmasdan harakatlanishga ruxsat etiladi.

- Har qanday yo‘llarda:

yukxonasida odam tashiyotgan yuk avtomobillariga tezlikni soatiga 60 kilometrdan oshirmasdan;

bolalar guruhini tashkiliy tashiyotgan transport vositalariga tezlikni soatiga 60 kilometrdan oshirmasdan;

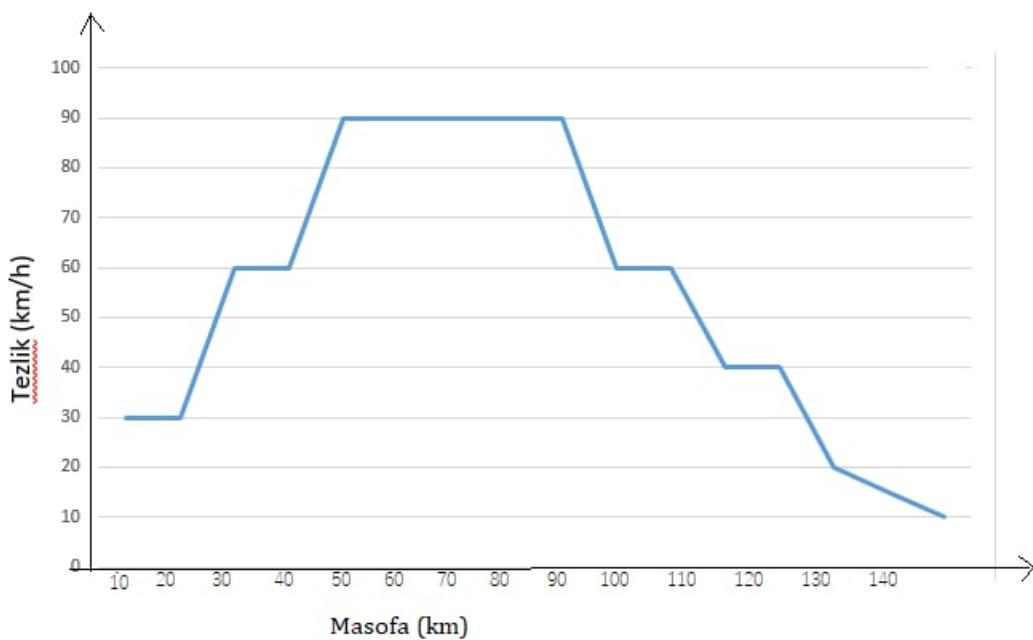

MATEMATIKA ATROFIMIZDA

mexanik transport vositalarini shata akka olgan transport vositalariga tezlikni soatiga 50 kilometrdan oshirmsandan;

xavfli, og'ir vaznli va katta o'lchamli yuklarni tashiyotgan, tashkiliy jamlanmada harakatlanayotgan transport vositalariga DYHXX bilan kelishilgan tezlikdan oshirmsandan harakatlanishga ruxsat etiladi.

Berilgan grafik asosida yengil avtomobil harakatlanish yo'li haqida ma'lumotni taqdim eting.

QOVUN BOZORIDA

Dilshod va To'lqin qovun sotib olish maqsadida bozorga borishdi.

Vaziyat quyidagicha: Bozordagi 1-savdogarda umumiylar narxi 800000 soʻmlik 160 ta (mayda qovunlar 2700 soʻmdan, kattalari 7000 soʻmgacha), 2-savdogarda umumiylar narxi 1200000 soʻm boʻlgan 250 ta qovun bor (mayda qovunlar 3000 soʻmdan, kattalari 8000 soʻmgacha).

1-SAVOL

Agar Dilshod kattalari ko‘p bo‘lgan qovun uyumini tanlamoqchi bo‘lsa, qaysi savdogarning qovunlarini olishi kerak?

2-SAVOL

To‘lqin olib borgan qovunlarning har birini buyurtmachiga 6000 so‘mdan hisoblab sotishni kelishib kelgan bo‘lsa, qaysi savdogardan qovunni sotib olsa, ko‘proq foyda qiladi?

3-SAVOL

Agar Dilshod va To‘lqin faqat bitta savdogardan qovun sotib olmoqchi hamda teng bo‘lib olmoqchi bo‘lsalar, ammo taroziga har bir qovunni tortishga vaqtি bo‘lmasa, bu ishni qanday amalga oshirsa bo‘ladi?

MATEMATIKA ATROFIMIZDA

Qadrli o'quvchi matematika fanidan olgan bilimlaringizni sinab ko'ring.

Mulohaza	Har doim to'g'ri	Ba'zan to'g'ri	To'g'ri emas
Bir xil hajqli moddalarda zichligi kattasi og'ir bo'ladi			
Perimetrlari teng bo'lgan to'rtburchaklar ichida eng katta yuzalisi kvadrat			
2 ga va 5 ga bo'linadigan sonlar 4 ga ham bo'linadi			
Qirralar yig'indisi teng bo'lgan parallelopipedlarda eng katta hajmlisi kub			
Ikki tub sonning yig'indisi har doim juft son			
Ikki toq sonning ko'paytmasi toq			
Aylana radiusini 2 marta orttirsak, yuzi 4 marta ortadi			
Kvadratning bo'yisi 12 cm va eni 5 cm bo'lsa, uning yuzi 60 cm^2 bo'ladi.			
Oddiy kasrlarning yig'indisi natural son bo'lolmaydi			
Har xil maxrajli kasrlarni qo'shishda suratlari suratiga, maxraji maxrajiga qo'shiladi			

MATEMATIKA ATROFIMIZDA

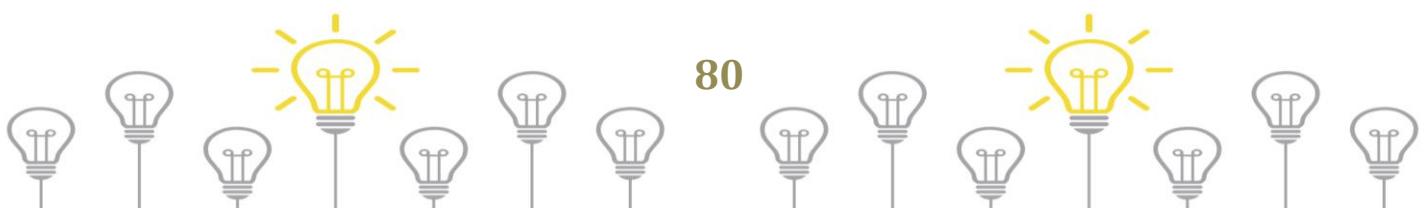
Masshtab 1000:1 ko'inishda berilgan bo'lsa, hujayraning haqiqiy o'lchamini topish uchun 1000 ga ko'paytirish kerak			
Dushmanni “-” bilan, do'stni “+” bilan ifodalasak, dushmanimning dushmani “-” bo'ladi			
Dushmanni “-” bilan , do'stni “+” bilan ifodalasak, do'stimning dushmani “-” bo'ladi			
Do'stni “+” bilan, dushmani “-” bilan belgilasak, do'stimning do'sti “ ” bo'ladi			
Har qanday manfiy son noldan katta			
Ikki tub sonning yig'indisi har doim juft son			
Ikki toq sonning ko'paytmasi toq			

MATEMATIKA ATROFIMIZDA

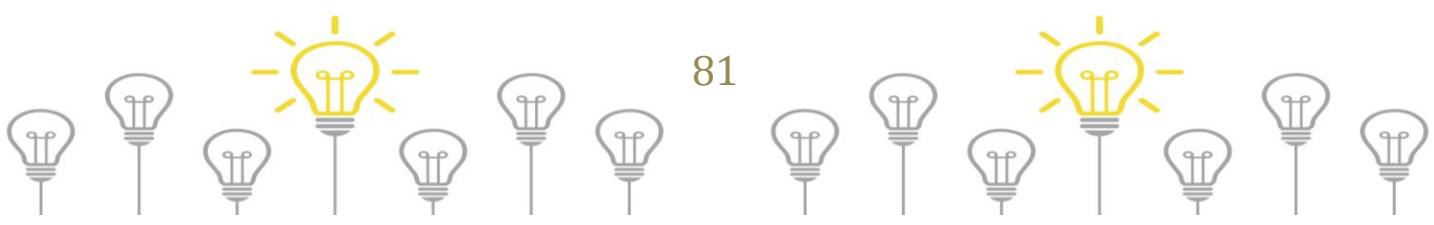
Mulohaza	Mulohaza to'g'ri agar...	Mulohaza noto'g'ri agar...
Son o'qida 0 va 9 sonlari orasida cheksiz ko'p sonlar bor		
Har qanday natural songa teskari son bu natural sondan kichikdir		
Istalgan sonni yaxlitlaganimizda bu sondan katta son hosil bo'ladi		
Istalgan 2 ta tub sonlar yig'indisi juft sondir		
Odam butun umri davomida o'rtacha ikki haftani svetofor yonishini kutib o'tkazar ekan		
Tub sonlarga toq sonlar kiradi		
3 ga bo'linadigan son 9 ga ham bo'linadi		
3 ga bo'linadigan son 6 ga bo'linadi		
2 ga bo'linadigan son 4 ga ham bo'linadi		
5 ga bo'linadigan son 10 ga bo'linadi		

MATEMATIKA ATROFIMIZDA

7 ga bo'linadigan son 14 ga ham bo'linadi		
4 ga bo'linadigan son 12 ga bo'linadi		
9 ga bo'linadigan son 18 ga ham bo'linadi		
3 ga bo'linadigan son 24 ga ham bo'linadi		
Berilgan ikki son o'zaro teskari bo'ladi		
Berilgan son o'ziga o'zi teskari		
Berilgan sonning teskarisi mavjud		
Ikki kasrning bo'linmasi butun son bo'ladi		
O'nli kasrning teskarisi noto'g'ri kasr bo'ladi		
Ikki kasrning ko'paytmasi birga teng		

MATEMATIKA ATROFIMIZDA

Bu bo'limda siz bilan hayotimizda duch kelishimiz mumkin bo'lgan turli ehtimolliklarni ko'rib chiqamiz.

Oshxonaga kirganingizda sizga menuy taqdim etildi.

Birinchi taom (suyuq):

Chuchvara
Karamli do'lma
Mastava
Sho'rva (mol go'sht)
Sho'rva (qo'y go'sht)

Ikkinci taom:

Qovurdoq (qo'y go'sht)
Kabob (mol go'sht)
Kabob (qo'y go'sht)
Baliq

Agar siz birinchi va ikkinchi taomdan ham buyurtma bersangiz, uni nechta usulda amalga oshirishingiz mumkin?

Yugurish musobaqasida tengdoshlarining Nodir, Aziza, Zafar va Karim ishtirok etishmoqda. Ularning 1-, 2- va 3-o'rnlarni olish mumkin bo'lgan barcha kombinatsiyalarini hisoblab chiqing.

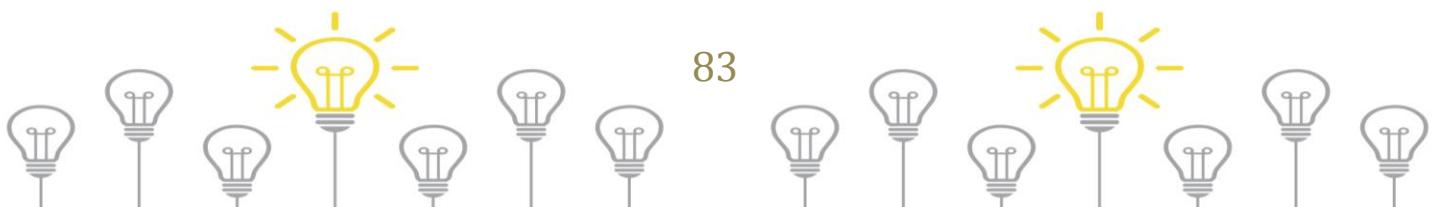
MATEMATIKA ATROFIMIZDA

Siz oromgohga bir haftalik dam olish chiptasini yutib oldingiz. Kiyim javoningizda quyidagi kiyimlar bor.

Bir haftada kiyimlarni takrorlanmaslik sharti bilan necha xil usulda kiyishingiz mumkin?

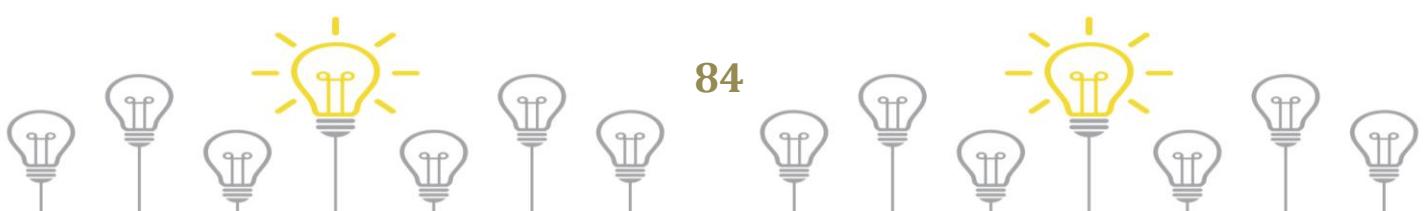
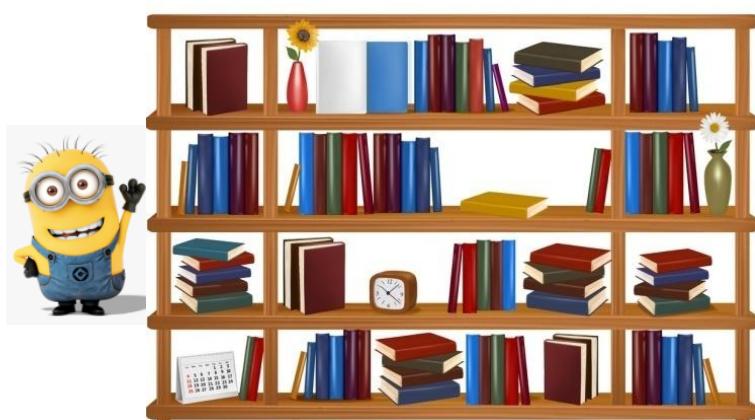

MATEMATIKA ATROFIMIZDA

Sinfingizda 11 nafar qiz va 14 nafar o'g'il bolalar o'qiydi. Bir partada qiz va o'g'il bola o'tirishi sharti bilan sinfdagi o'quvchilarni nechta usulda joylashtirishingiz mumkin?

Sinfda tashkil etilgan "Kitobxon burchagi" kitob javonida uch (o'zbek, rus, ingliz) tilda badiiy va fanlarga oid kitoblar bor.

MATEMATIKA ATROFIMIZDA

	O'zbek	Rus	Ingliz
Badiiy	5	4	5
Fanlarga oid	10	7	6

Keling, 6-sinfda o'qitiladigan matematika, fizika, ona tili, texnologiya, tarix fanlarini seyshanba kungi dars jadvaliga joylashtiraylik.

Matematika fani ikkinchi dars bo'lishi sharti bilan necha xil usulda dars jadvalini tuzish mumkinligini hisoblab chiqing.

Dushanba

1.
2.
3.
4.
5.
6.
7.

Seshanba

1.
2.
3.
4.
5.
6.
7.

Chorshanba

1.
2.
3.
4.
5.
6.
7.

Payshanba

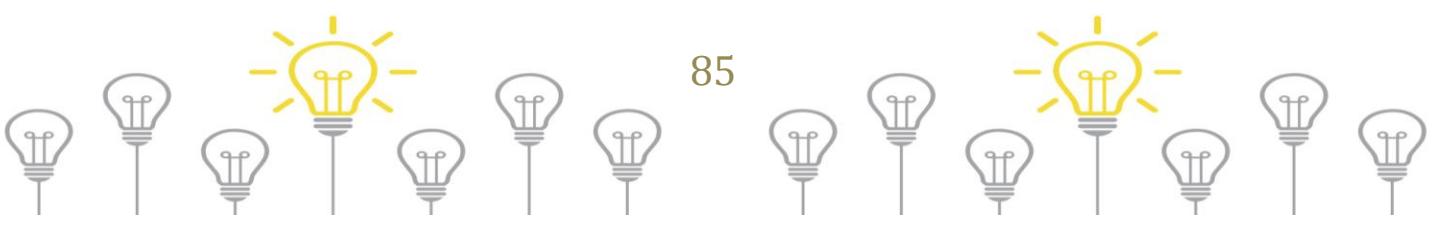
1.
2.
3.
4.
5.
6.
7.

Juma

1.
2.
3.
4.
5.
6.
7.

Shanba

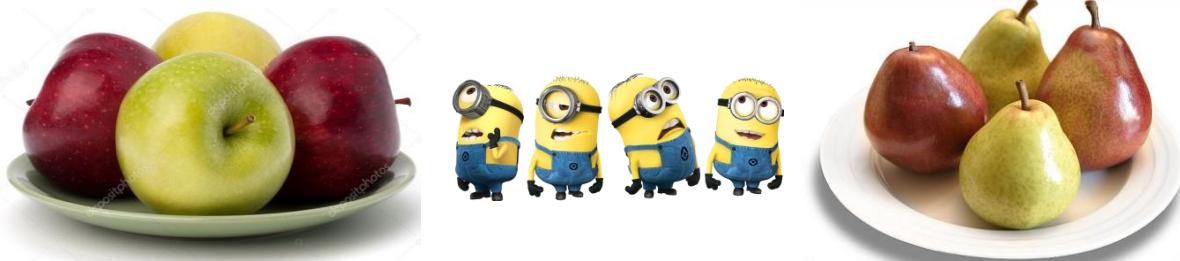
1.
2.
3.
4.
5.
6.
7.

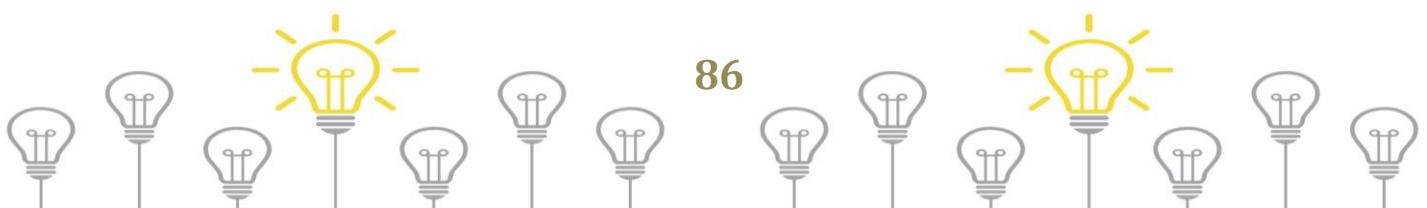

MATEMATIKA ATROFIMIZDA

Likobchalardagi 4 ta olma va 4 ta nokni nechta usulda bittadan olish mumkin?

Azamat aka har kuni ertalab o'g'lini mакtabga olib borib, ishga ketadi. Berilgan chizma asosida Azamat aka uyidan ishgacha necha xil usulda borishi mumkin?

MATEMATIKA ATROFIMIZDA

To'lov bilan bog'liq muammolar.

Sizning hozirgi maoshingiz yiliga 36 000 000 so'mni tashkil etadi. Rahbaringiz sizga ish haqini hisoblashning ikkita usulini taklif qildi.

Ish haqi har 6 oyda bir marta beriladi.

1. Dastlabki yillik ish haqi har 12 oyda 500 000 so'mga oshadi.
2. Dastlabki yillik ish haqi har 6 oyda 250 000 so'mga oshadi.

Ish haqi hisoblashning qaysi usulini tanlaysiz?

Buni iloji bormi?

Ixtiyorингиздаги иккі кишilik mototsiklda uch kishi 3 soatda 60 km masofani bosib o'ta olasizmi?

Mototsikl tezligi 50 km/soat, piyodalar tezligi 5 km/soat.

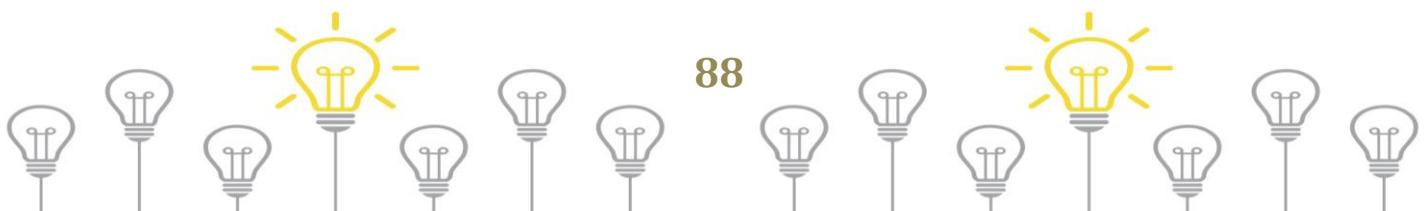

MATEMATIKA ATROFIMIZDA

Aziz o'quvchi, shu sahifagacha bo'lgan topshiriqlarni bajarganingizda Siz mulohaza yurituvchi, tahlil qilivchi, javoblariningizni asoslay oluvchi, tadqiqot o'tkazuvchi edingiz. Endi esa yaratuvchi bo'lish navbati keldi. Berilgan rasmlar va ma'lumotlar asosida o'zingiz hayotiy vaziyatlarga oid topshiriqlar tuzishga harakat qiling. Xayolot olamingizga ijod qilish imkonini bering. Tuzgan topshiriqlaringizni ustozingiz, o'rtoqlaringiz va yaqinlaringiz bilan muhokama qiling.

Biz sizning bilimingiz, qobiliyatingiz va iste'dodingizga ishonamiz.

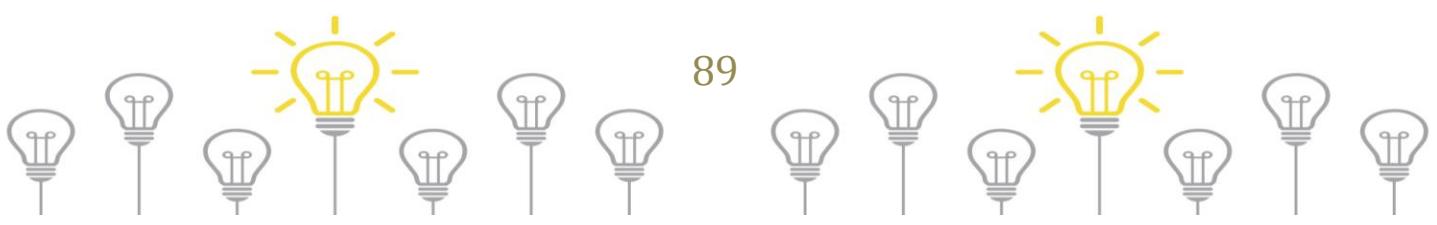

MATEMATIKA ATROFIMIZDA

1-VAZIYAT

2-VAZIYAT

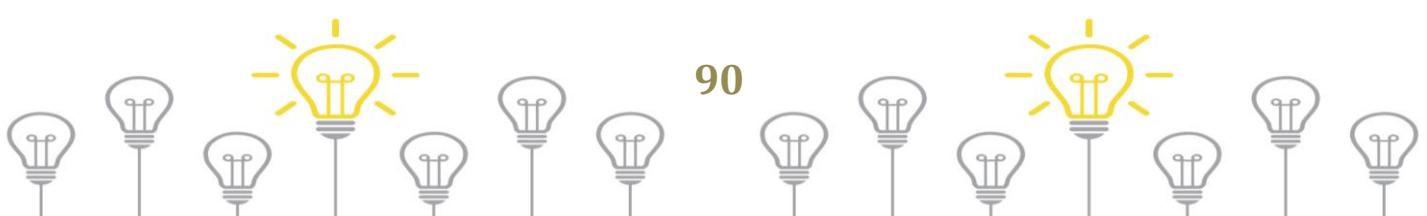

MATEMATIKA ATROFIMIZDA

3-VAZIYAT

4-VAZIYAT

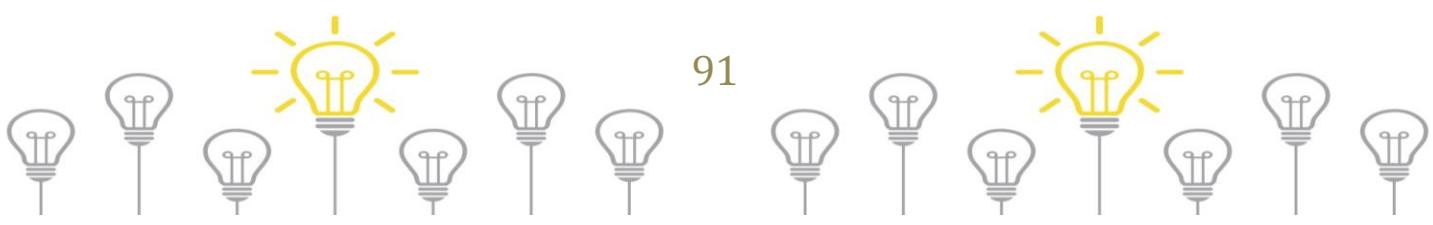

5-VAZIYAT

6-VAZIYAT

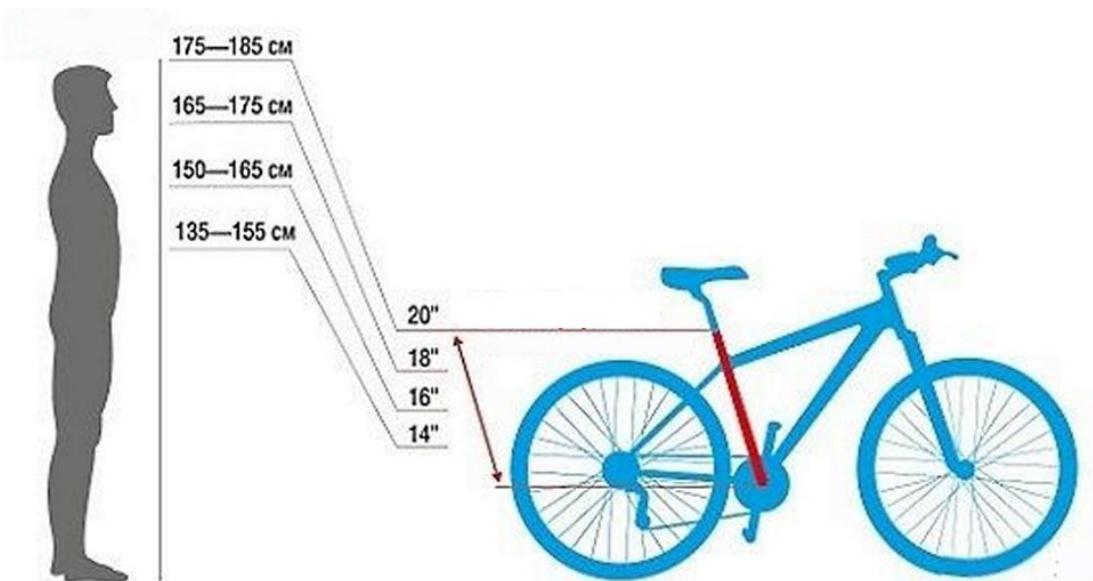

MATEMATIKA ATROFIMIZDA

7-VAZIYAT

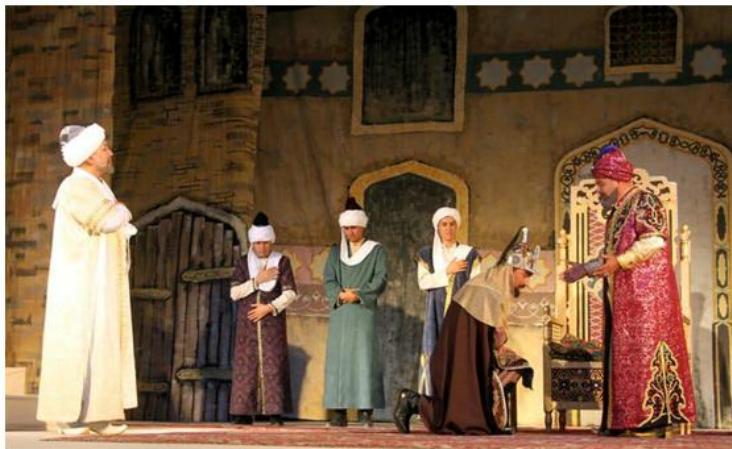

8-VAZIYAT

9-VAZIYAT

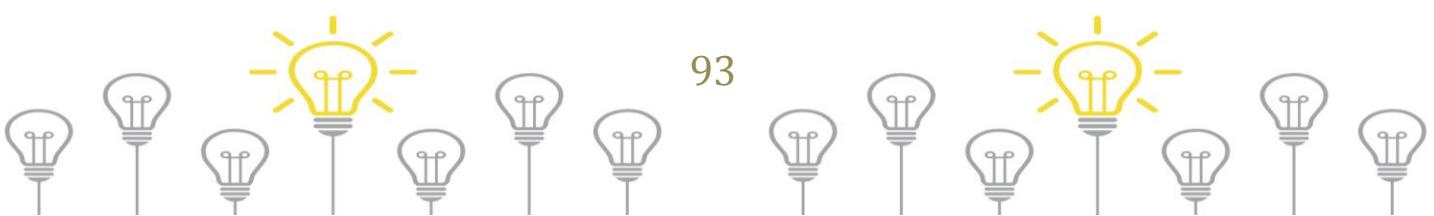
BILET TEATRGA

5- BILET TEATRGA

BILET TEATRGA

4-qator, 25-o'rindiq

10-VAZIYAT

MATEMATIKA ATROFIMIZDA

TOPSHIRIQLAR TO'PLAMINI YARATISHDA FOYDALANILGAN VA TA'LIM JARAYONIDA FOYDALANISH UCHUN TAVSIYA ETILAYOTGAN ADABIYOTLAR VA ELEKTRON RESURSLAR RO'YXATI

1. M. A. Mirzaahmedov, A. A. Rahimqoriyev, SH. N. Ismailov, M.A. To'xtaxodjayeva Umumiy o'rta ta'lif muktabalarining 6-sinfi uchun darslik. Toshkent, 2017.
2. A'zamov A., B. Haydarov. Matematika sayyorasi. Toshkent. «O'qituvchi», 1993.
3. M. A. Mirzaaxmedov, A. A. Raximqoriyev, 6- sinfda matematika, o'qituvchilar uchun qo'llanma. «O'zbekiston ensiklopediyasi» Toshkent. 2007.
4. M. A. Mirzaaxmedov, Matematika – 6, masalalar to'plami. Toshkent, 2020.
5. «O'zbekiston ensiklopediyasi», 2007.
6. Кордемский Б. А. Математическая смекалка. Москва. «Наука», 1991.
7. Виленкин Н.Я., Жохов В.И., Чесноков А.С., Математика 6-класс. Учебник для общеобразовательных учреждений. Москва 2013.
8. Никольский С.М., Потапов М.К., Решетников Н.Н., Шевкин А.В. Математика 6-класс. Учебник для общеобразовательных учреждений. Москва 2012.
9. А.Г. Мерзляк, В.Б. Полонский, М.С. Якир, Математика 6-класс. Учебник Вентана-Граф ФГОС (к новому 2019 и старому изданию).

MATEMATIKA ATROFIMIZDA

10. A.Kudratova, H.Fuzailova, D.Saidova, M.Tugulova, Matematika atrofimizda(Umumiy o'rta maktablarning 5-sinfi uchun topshiriqlar to'plami). Toshkent, 2021-yil.

11. Roy Edwards, Mary Edwards, Alan Ward, «Cambridge mathematics» Module 5, 1-6 Books,Cambridge University press» 1998.

12. <http://www.edu.uz> - Xalq ta'limi vazirligining axborot ta'lim sayti (o'zbek, rus va ingliz tillarida).

13. <http://www.uzedu.uz> - Xalq ta'limi vazirligining axborot ta'lim portali (o'zbek, rus va ingliz tillarida).

14. <http://www.eduportal.uz> - Multimedia markazi axborot ta'lim portali (o'zbek, rus va ingliz tillarida).

15. <http://www.pedagog.uz> - malaka oshirish muassasalari sayti (o'zbek va rus tillarida).

16. <http://www.matematika.uz> - Masofadan turib o'qitish sayti (uzbek tilida).

17. <http://www.cde.sakha.ru> - Masofadan turib o'qitish sayti (rus tilida).

18. <http://www.iro.sakha.ru> - Ta'limni rivojlantirish instituti sayti (rus tilida).

19. <http://www.school.edu.ru> - Umumta'lim portali (rus tilida).

20. <http://www.allbest.ru> - Internet resurslari electron kutubxonasi (rus tilida).

21. <http://www.mathtype.narod.ru/> - Online-darsliklar (rus tilida).

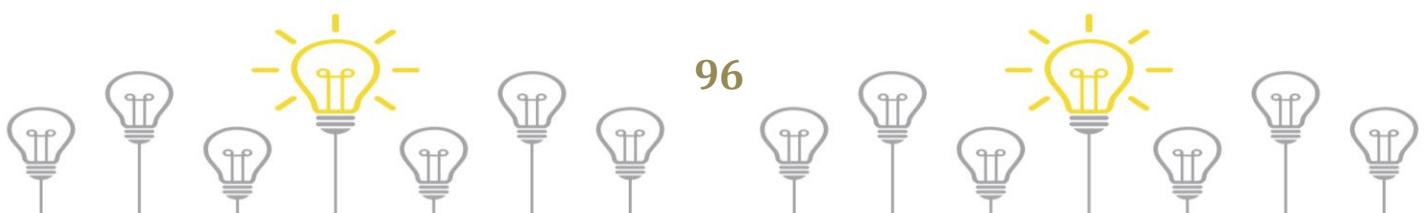
22. <http://matematika.agava.ru/> - Matematikadan 2000 dan ortiq masalalar (rus tilida).

MATEMATIKA ATROFIMIZDA

23. <http://mathc.chat.ru/> - Matematik kaleydoskop (rus tilida).
24. <http://mathmag.spbu.ru/> - Internetdagi matematika jurnali (rus tilida).
25. <http://www.matematik1.narod.ru/> - Matematikadan masalalar (rus tilida).
26. <http://www.problems.ru/> Matematikadan masalalar izlash tizimi (rus tilida).
27. <http://www.mccme.ru/free-books/> - Matematikadan masalalar to'plami, ma'ruzalar, kitoblar (rus tilida).

MATEMATIKA ATROFIMIZDA

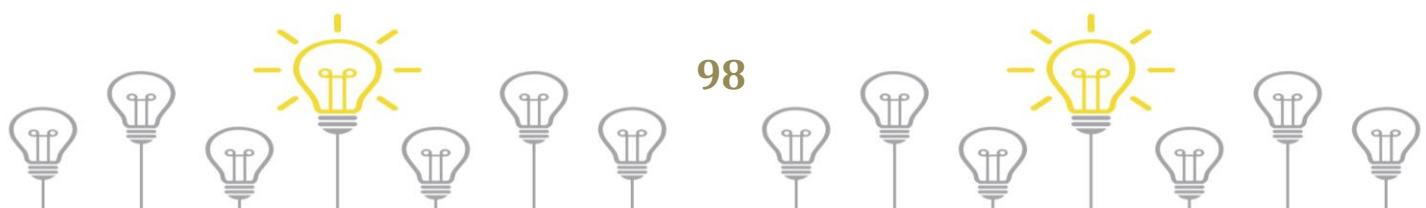
MUNDARIJA	
QULUPNAY	5
TUG'ILGAN KUN DASTURXONI	7
SUPERMARKET	9
KITOB	10
GULZOR	12
IKRA	14
BIZ IQTIDORLI AVLODMIZ	16
IQTIDORLI BOLA	17
MAYIZ	18
PALOV	20
CHEGIRMALAR MAVSUMI	22
URUG'LARNING UNISHI	25
TIKUVCHI QIZ NOZIMA	27
YOSH SHAXMATCHILAR MUSOBAQASI	28
CHUCHVARA	30
YO'L HAQI HISOBIDAGI JUMBOQ	31
BOLALAR BOG'CHASI	32
YOSH HUNARMANDLAR	33
 MILLIY LIBOS TIKISH	35
SOG'LOM TURMUSH TARZI TARG'IBOTI	36
QO'SHIMCHA DAROMAD	37
KOLLEKSIONER DO'STLAR	39
VAK-MAK MAKKAJO'XORISI	45
YOSH TEXNIKLARGA YORDAM	47
O'TKIRJONNING YOSHI NECHIDA?	49
AVTOМОBIL ISHLAB CHIQARILISHI	50

MATEMATIKA ATROFIMIZDA

SABZAVOT YETISHTIRILISHI	51
YANGI TASHKIL ETILGAN KORXONA VA TASHKIOTLAR	53
SAYOHAT	55
QO'YCHILIK FERMASI	57
GAZLAMALAR	59
FUTBOL JAMOASI	60
64-SON AVTOBUS	61
QURILISH JADVALI	62
KOMUNAL TO'LOVLARI	64
OB-HAVO TAHLILI	67
HOVUZ	71
AVTOMOBIL HARAKATLANISH YO`LI	73
QOVUN BOZORIDA	76
MULOHAZA YURITAYLIK	78
TURLI EHTIMOLLIKLER	82
MUSTAQIL TOPSHIRIQLAR	89
FOYDALANGAN ADABIYOTLAR	94

**A.KUDRATOVA, X.FUZAILOVA, D.SAIDOVA, M.TUGULOVA,
G.UZAKOVA, O.BEGMATOVA**

MATEMATIKA ATROFIMIZDA

**Umumiy o'rta maktablarning
6-sinfi uchun topshiriqlar to'plami**

"FAN BULOG'I" NASHRIYOTI

Texnik muharrir: Sanjar Umarov

ISBN 978-9943-7832-8-7

**"Fan bulog'i" nashriyoti, Samarqand shahar, S.Buxoriy ko'chasi
1^a-11 uy. Tel.: +99893-999-52-72**

**Terishga berildi: 24.12.2021-yil. Bosishga ruxsat etildi: 6.01.2022-yil.
Bichimi 60x84 1/16, "Cambria" garniturasi.
Bosma tabog'i 6,25. Adadi 50 nusxa. Buyurtma № 2022/01
Noshirlik litsenziyasi: № 18-4178**

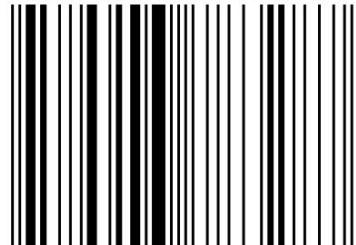

**Samarqand viloyat xalq ta'limi xodimlarini qayta tayyorlash va ularning
malakasini oshirish hududiy markazi bosmaxonasida chop etildi.**

ISBN 978-9943-7832-8-7

9 789943 783287